

NORSK ENTOMOLOGISK TIDSSKRIFT

INDHOLD	Side
1. <i>Konservator H. J. Sparre Schneider m. portræt.</i> Av Joh. Rygge.....	65
2. <i>Insecta ex Sibiria meridionali et Mongolia</i> A. II. Curculionidae, Bestimmet von Dr. K. M. Heller, Dresden	69
3. <i>Voss og Indre Hordangers Macrolepidoptera.</i> Av N. Grønlien (sluttet). English Summary	71
4. <i>Coleoptera tilhørende den skandinaviske fauna, men hittil sammenblandet med andre nærstaaende arter.</i> Av T. Munster. <i>Resumé en franç.</i>	80
5. <i>Bidrag til Norges koleopterfauna; revision av materialet for hr. Embrik Strands koleopterologiske arbeider.</i> Deutsche Zusammenfassung. Av T. Munster	87
6. <i>Fortegnelse over Macrolepidoptera, samlet ved Spro paa Nesodden.</i> Av K. Haanshus	100

1921

BIND I ♦ HEFTE 2

NORSK ENTOMOLOGISK TIDSSKRIFT

vil se sin hovedopgave i at fremme det entomologiske studium i vort land, saavel videnskabelig som praktisk, og danne et bindeled mellem de herfor interesserte.

Den av foreningen valgte redaktionskomite er bergmester *T. Munster*, dr. *Haanshus* og konservator *Natvig*, samtlige i Kristiania,

Originalarbeider og notiser av entomologisk indhold mottages med taknemmelighet. Enhver forfatter er selv ansvarlig for sine meddelelser. Alle bidrag indsendes til *Bergmester Munster*, Hansteensgt. 22, Kristiania,

NORSK ENTOMOLOGISK FORENING

optar alle interesserte som medlemmer. Kontingenten er for tiden kr. 8.00 pr. aar.

Foreningens styre er: Bergmester *Munster*, Kristiania, dr. *Lysholm*, Trondhjem og statsentomolog *Schøyen*, Kristiania.

Alle medlemmer erholder Tidsskriftet gratis tilsendt. For ikke-medlemmer og i bokhandel er abonnementsprisen kr. 10.00 pr. aar.

Konservator H. J. Sparre Schneider.

Paa hjemreise fra Saltdalen døde Schneider i Bodø 27de juli 1918. Da jeg var sammen med ham paa denne hans sidste reise i Saltdalen og i flere aar hadde staat i forbindelse med ham, har jeg gjerne villet skrive hans nekrolog i vort nye tidsskrift.

Sammen med Schneider hadde jeg bl. a. ogsaa tilbrakt en sommer i Hedalen, hvor Schneider fandt en for vor fauna ny zygæne, nemlig *Z. meliloti*. Det hadde imidlertid længe været mit ønske at træffe sammen med ham paa det arktiske omraade, hvor han sat inde med saa rik og mangeaarig erfaring. Da jeg derfor ifjor fik et litet stipendium av universitetet for at undersøke Lepidopterfaunaen i Saltdalen glædet jeg mig meget til at faa være sammen med ham paa dette klassiske samlefelt.

Vort samvær deroppe varte fra 4de til 18de juli, det var begunstiget av det herligste veir, kun en dag maatte vi holde os inde paa grund av regn. Ellers var vi ute fra morgen til aften og fandt alt, hvad vi kunde ønske os. Jeg fik indtryk av, at Schneider befandt sig vel og var i god vigør. 18de juli forlot jeg ham og reiste til Ringebu i Gudbrandsdalen. Her læste jeg i aviserne om hans pludselige død i Bodø. 3 dage efter hans død fik jeg et brev fra ham, paabegyndt 21de juli og fuldendt 24de juli. Han fortæller her, at »den spanske syke« ogsaa er kommet til Storjord (i Saltdalen), hvor 4 har været syke, men han ikke. Om sit sidste entomologiske fund beretter han følgende: »Dagen efter (22de juli) blev en merkedag. Da var jeg i Ura, fik endnu enkelte gode eksempler av de alm. sorter og saa kom overraskelsen: 2♂ og 3♀ av *bryoniae*, *sommerkuldet*, meget fine, men maa allerede ha fløiet flere dage, altsaa noget, som endnu ingen lepidopterolog har tat, og angaaende hvis eksistens jeg i mange aar har grublet. ♀ meget lysere end vaarkuldet, men endnu *bryoniae*, ♂ kun udmerket ved lysere underside paa bakvingerne (likesom hos ♀), de skal da bli grundig studert. Men det gjælder at finde flere ekspl.«

Ved elskværdig imøtekommenhet fra konservator Dons fik jeg siden sendt disse eksempler ned til mig og fik dem ved likesaa elskværdig imøtekommenhet fra konservator Wollebæk

J. Franz Schneider

fotografert, saa jeg kanske senere kan faa offentliggjøre dette Schneiders sidste entomologiske fund.

Schneider hadde i mange aar været sykkelig, men vi, hans venner ante dog ikke, at hans livsraad saa snart skulde klippes over. 40 aar hadde han viet til studiet av den arktiske fauna, og naar man tar hans skrøpelige helbred i betraktning, er det et kjæmpearbeide, han her har nedlakt. Jeg vil kun i forbigaaende nævne, at hans studier ogsaa omfattede andre dyre-

grupper end insekterne. Han har saaledes leveret værdifulde arbejder over arktiske krustaceer og mollusker. Men det centrale i hans arbejder omfatter dog insekterne og blandt disse særlig lepidoptera. Ved sine talrige reiser i det arktiske Norge har han indsamlet et meget stort materiale, alt præparert paa en mønstergyldig maate. Hans fortjenester vil derfor aldrig glemmes i entomologisk forskning, stillet som han var paa en forpost i det ytterste nord. Schneiders interesser laa ikke bare inden den systematiske entomologi. Han var ogsaa utpræget zoogeograf. Insekternes utbredelse, deres syd- og nordgrænser interesserte ham særlig og likeledes faunaens tilblivelse. I lys herav maa ses hans undersøkelser i skjærgaarden i det arktiske Norge, hvor han paaviste former, som sydpaa ogsaa forekommer inde i landet, mens de nordpaa er trængt ut til kystranden, hvorfor han opfattede dem som relikter fra en interglacial tid.

Hans avhandlinger er ikke tørre navnelister, de indeholder drøftelser av geologiske og botaniske spørsmåal, foruten at de er skrevet i en saa underholdende stil, at man bare av den grund læser dem med stor interesse. Jeg vil bare minde om »Insektlivet i Jotunheimen«, der er en perle i saa henseende. Han var ikke »Navnefabrikant«; at opstille nye varieteter og arter var ikke noget, han særlig la an paa, i saa henseende var han meget forsiktig og kritisk.

Ved sin død var han begyndt paa forarbejderne til et større arbeide over Maalselvens lepidoptera. Her vilde han ha nedlagt resultatene av sine rike erfaringer paa det arktiske omraade. Det er i høi grad at beklage, at han ikke fik anledning til at fuldføre dette store arbeide.

Hans Jakob Sparre Schneider var født 11. februar 1853 i Solør. 1871 blev han student, begyndte at studere medicin, men gik senere over til at studere realfag, særlig zoologi, botanik og geologi. 1874 fik han sit første videnskabelige stipendium for at studere sommerfugle og biller i Søndre Bergenhus amt. Paa universitetet arbeidet han sammen med Siebke, hvem han i 1875 avlæste som lærer i naturfag ved Kristiania Borgerskole. I 1877 blev han ansat som konservator ved Tromsø Museum, hvor han kom til at virke i over 40 aar. Som museets første og i mange aar eneste konservator har han skapt dette museum fra begyndelsen av og derved indlakt sig store fortjenester. Ved sine talrige reiser i det arktiske Norge har han indsamlet en betydelig mængde av materiel til museet. Ogsaa i det sydlige Norge foretok han reiser, særlig i alpine trakter, saaledes Dovre, Randsverk, Hedalen, Snaasen. Han fik ogsaa anledning til at foreta 4 utenlandsreiser, til Stockholm, Helsingfors, Amsterdam og Jena. Han gjorde herunder mange be-

kjendtskaper og stod i en livlig brevveksling med utenlandske videnskapsmænd.

Han var medlem av videnskapsselskaperne i Kristiania og Trondhjem, Entomologiska Föreningen i Stockholm, Neederlandsche Teerk. Veren. i Leyden og Senckenbergische naturforsch. Gesellschaft i Frankfurt a. M.

Paa grund av sine videnskabelige fortjenester var han ridder av St. Olavs-orden.

Schneider var et overmaade elskværdig og fint menneske, som det var en glæde at faa være sammen med. Han var en god ven og kamerat, som vil bli savnet av os, som lærte ham at kjende.

H. J. Sparre Schneiders entomologiske arbeider:

1875. »De i Søndre Bergenhus Amt hittil observerte coleoptera og lepidoptera«. Kra. Vid.-Selsk. Forh. 1875.
1876. H. SIEBKE: »Enumeratio insectorum norvegicor.« Fasc III—V edidit J. Sparre Schneider.
1877. »Indberetning om en i sommeren 1876 foretagen lepidopterologisk reise«. Kra. Vid.-Selsk. Forh. 1877. No. 4.
1879. »Coleoptera iagttagne ved Tromsø og i nærmeste omegn«. T. Mus. Aarsh. II. 1879.
- »Entomologiske undersøgelser i Søndre Bergenhus Amt«. Kra. Vid.-Selsk. Forh. 1879. No. 2.
1880. »Lepidopterologiske bidrag til Norges arktiske fauna«. T. Mus. Aarsh. III. 1880.
1881. »Bidrag til kundskaben om Norges lepidopterfauna«. Kra. Vid.-Selsk. Forh. 1881. No. 2.
1882. »Oversigt over de i Nedenæs Amt bemerkede lepidoptera«. Kra. Vid.-Selsk. Forh. 1882. No. 2.
1883. »Fortsatte bidrag til kundskaben om Sydvarangers lepidopterfauna«. Ent. Tidsskrift. Aarg. 4.
1884. »Oversigt over lepidoptera iagttagne paa Tromsø og i nærmeste omegn«. T. Mus. Aarsh. 1883.
1885. »Nogle bemerkninger over hadena adusta«. T. Mus. Aarsh. VIII, 1885.
- »Mindre entomologiske meddelelser fra det arktiske Norge«. Ent. Tidsskr. Aarg. 6.
- »Nordfuglø, en zool. skisse«. T. Mus. Aarsb. 1884.
1888. »Dyrlivet på vore havskjær, en zool. udf. til Hillesø juni 1887«. T. Mus. Aarsb. 1887.
- 1888—89. »Oversigt over de i Norges arktiske region hidtil fundne coleoptera«. T. Mus. Aarsh. XI, 1888 og XII, 1889.
1890. »St. Hanshaugen. Et lepidopterologisk minde fra Kristiania«. Ent. Tidsskr. Aarg. 11.
1893. »Lepidopterfaunaen paa Tromsøen og i nærmeste omegn (mit einem Resumé), (m. 1 Planche)«. T. Mus. Aarsh. XIV, 1892.
1894. »Sydvaranger entomologiske Fauna I, coleoptera« (deutsches Resumé). T. Mus. Aarsh. XVI, 1893.
1895. »Humlerne og deres forhold til floraen i det arktiske Norge«. T. Mus. Aarsb. 1894.
- »En entomologisk udflykt til Bardodalen og Altevand i juli 1893«. Ent. Tidsskr. Aarg. 16.
1897. »Sydvaranger entomologiske fauna II. lepidoptera« (mit einem Resumé). T. Mus. Aarsb. 1895.

1898. »Arctia caja L. i det arktiske Norge«. T. Mus. Aarsh. XIX, 1896.
— »Insektlivet i Jotunheimen«. T. Mus. Aarsh. XIX, 1896.
1899. »Insektfaunaen paa Kvaløen (Hammerfest). Et bidrag til Skjærgaardens Naturhistorie«. T. Mus. Aarsh. XX, 1897.
1901. »Tillæg til Tromsø og omegns lepidopterfauna«. T. Mus. Aarsh. XXIII, 1900.
— »Coleoptera og lepidoptera ved Bergen og i nærmeste omegn«. Bergens Mus. Aarb. 1901. No. 1.
1902. »Lepidopterologiske meddelelser fra det søndenfjeldske Norge«. Ent. Tidsskr. Aarg. 23.
1903. »Coleoptera indsamlede af kand. Embr. Strand i den sydlige del af Nordlands Amt samt i Lofoten og Vesteraalen i 1899 og 1900«. D. Kgl. N. Vid.-Selsk. Skrifter 1902. No. 1.
1904. »Lepidopterologiske meddelelser fra Tromsø stift«. T. Mus. Aarsh. 26. 1903.
1906. »Sydherø. Et litet bidrag til kundskaben om den arktiske Skjærgaards malakologiske og entomologiske fauna«. T. Mus. Aarsh. 27. 1904.
1907. »Saltdalens lepidopterfauna, 2det bidrag (m. tysk resumè)«. T. Mus. Aarsh. 27. 1904.
1909. »Hymenoptera aculeata im arktischen Norwegen«. T. Mus. Aarsh. 29. 1906.
- 1909—10. »Maalselvns insektfauna. I coleoptera (1ste del)«. T. Mus. Aarsh. 30. 1907.
1910. »Hillesø, et litet supplement«. T. Mus. Aarsh. 31 og 32. 1908—09.
1911. »Maalselvns insektfauna. I coleoptera (afslutning)«. T. Mus. Aarsh. 33. 1910.
1913. »Til Dovres lepidopterfauna«. T. Mus. Aarsh. 34. 1911.
1914. »Lepidopterologiske meddelelser fra Tromsø stift. II«. T. Mus. Aarsh. 35 og 36. 1912—13.
1918. »Die Hummeln der Kristiania Gegend«. T. Mus. Aarsh. 40. 1917. No. 2.

Johan Rygge.

Insecta,

*ex Sibiria meridionali et Mongolia,
in intièrè Ørjan Olsen 1914 collecta.*

A. Coleoptera,
a FRITZ JENSEN lecta.

II. Curculionidae
bestimmt von Dr. K. M. Heller, Dresden.

Die mir von Herrn Konservator L. R. NATVIG, am Museum in Kristiania, anvertraute Rüsselkäferausbeute der oben erwähnten Expedition umfasst 811 Stücke in ungefähr 84 Arten. Die im folgenden Verzeichnis jeder Art vorgestellte Zahl bedeutet die Stückzahl, in der sie erbeutet wurde, die ihr folgenden Buchstaben die genaueren Fundorte und zwar:

A = Askut, A-St = Abakansteppe, B = Beikem, Mongolei, Ch = Cha-Kul, J = Jenissei, K = Kentschik, Mongolei, Ka =

Қална, Ku = Kuschabar, Sibiria, M = Minusinsksteppe, S = Sistikem, Mongolei, SS = Süd-Sibirien, T = Tapsa, U = Usti Abakansk.

Die Angabe der Stückzahl bei den einzelnen Arten dürfte insofern einig Interesse haben, als aus dem Verhältniss der Zahlen bis zu einem gewissen Grad auf die Seltenheit oder Häufigkeit der Arten geschlossen werden kann, die für dieselbe Art in verschiedenen faunistische Regionen sehr verschieden sein kann.

Mit dem Hinweis auf L. v. HEYDEN'S: Katalog der Coleopteren von Sibirien, Berlin 1880—81 mit Nachtrag I Berlin 1893 und Nachtrag II Berlin 1896, herausgegeben von der Deutschen Entomolog. Gesellschaft, erübrigt es sich bei den einzelnen Arten die Zitate ihrer Beschreibungen zu geben.

Otiorrhynchini. 1 Dodecastichus (subg. Tecutinus) sp. n.? A; 5 Otiorrhynchus irritabilis Faust SS, U, J; 11 O. grandineus Germ. SS, B, Kal; 30 O. (Microphalantus) borealis Stierl. Ch, U, A-St, S; 3 Arammichnus velutinus Germ. U, A-St; 6 A. (Osombodes) Strebloffi Stierl. U, Ku; 2 Tournieria ovata L. B; 12 Callirhopalus Sedakovi Hochh., SS, U, A-St; 84 Ptochus impressicollis Faust, SS, U, A-St, Ku; 1 P. sp. bei deportatus Boh. B; 14 Phyllobius maculatus Tourn. U, A-St, Ku, A; 76 Ph. chlorizans Boh. SS, U, A-St, M; 46 Ph. chloris Boh., U, M, SS, A, A-St; 47 Ph. glaucus Scop. SS, U, A-St, M; 26 Ph. sulcirostris Boh. SS, U, A-St, Ku; 31 Ph. Sahlbergi Faust, U, A-St, Ku; 8 Ph. crassipes Motsch. A-St, S, SS, U; 34 Eustolus sp. n.? U, A-St, Ku, I; 21 Paophilus bei Hampei Seidl. SS, U, A-St, Ku; 26 P. hispidus Faust U, A-St, Ku; 1 Strophosomus sp. SS; 1 Eusomus ovulum Germ. Ku; 2 Sitona flavescens Marsh. Ku; 1 S. suturalis Steph. U, A-St, Ku; 4 S. obscurata Faust U, A-St, Ku; 3 S. tibialis v. ambigua Gyll. U, A-St.

Tanymecini. 3 Thylacites pilosus F. SS, U; 19 Chlorophanus sibiricus Gyll. SS, U, A, J; 2 Tanymecus palliatus F. SS, M, J.

Cleonini. 4 Stephanocleonus eruditus Faust, SS, A; 1 St. setinasus Faust, K; 2 St. leucopterus Faust, SS; 2 St. Sahlbergi Faust, K; 16 St. fossulatus Fisch. SS, U, M, A; 1 Lixus irkutensis Faust U; 2 L. vibex Pall. SS, U; 3 L. elongatus Germ. U, Ku.

Rhytirrhinini. 1 Gronops inaequalis Boh. A-St; 13 Alophus quadriguttatus Gebl. U, Ch, J.

Hylobiini. 8 Lepyrus quadrinotatus Boh. K, SS, U, M, A; 6 Hylobius Sedakowi Hochh. S, SS.

Hyperini. 2 Phytanomus pollux F.? U; 2 Ph. pedestris Payk. U, A-St; 9 Ph. distinguendus Boh. SS, U; 2 Macrotarrhus validirostris Faust, K.

- Eriirrhini*. 1 *Grypoidius equiseti* F. A-St; 3 *Notaris bimaculatus* var. *granulipennis* Tourn. J, U; 1 *N. scirpi* F, U; 3 *Dorytomus salicinus* Gyll. U, A-St; 6 *D. longimanus* Forster, J, U; 6 *Bagous nigratarsis* Thoms. U, A-St, Ku.
- Cryptorrhynchini*. 24 *Cryptorrhynchus lapathi* L., SS, U, A-St, A.
- Ceutorrhynchini*. 1 *Rhinoncus bruchoides* Herbst, A-St; 1 *Rh. pericarpus* L., Ku; 1 *Zacladus radula* Hochh. U; 1 *Ceutorrhynchus notatus* Bris. U; 1 *C. rufimanus*, Bris. ? A-St; 1 *C. nubeculosus* Gyll. U; 1 *C. litura* F., A-St; 1 *C. rapae* Gyll. B; 1 *C. melanostictus* Marsh., U; 2 *Tapinotus sellatus* F., SS.
- Baridiini*. 1 *Baris* sp. ? (immatur.) U; 2 *Limnobaris T-album* L., SS, U.
- Balanini*. 2 *Balanobius salicivorus* Payk. U, A-St.
- Tychiini*. 1 *Tychius astragali* Beck. U; 1 *Miccotrogus picirostris* F. A-St; 4 *Tachyerges salicis* L., U, A-St; 21 *Orchestes populi* F., SS, U, A-St; 16 *Acalyptus carpini* v. *sericeus* Gyll. U, A-St; 3 *Anthonomus rubi* Herbst, U, A-St; 2 *A. rectirostris* L., U, A-St; 1 *A. rectirostris* v. *unicolor* Faust, U.
- Mecinini*. 2 *Mecinus collaris* Germ. U, Ku; 3 *Miarus graminis* Gyll. U.
- Cionini*. 49 *Cionus hortulanus* Suffr. SS, Ku.
- Magdalini*. 1 *Magdalis angulicollis*, Boh., SS; 1 *M. phlegmatica*, Herbst, U.
- Apionini*.¹ 1 *Apion* (*Oxystoma*) *Cerdo* Gerst. v. *consanguineum* Desbr. SS; 2 *A.* (*Ceratapion*) *irkutense* Fst., A-St, J; 1 *A.* (*Perapion*) *curtirostre* Germ. U.
- Rhynchitini*. 3 *Auletes basilaris* Gyll., B; 1 *Rhynchites laevior* Faust, SS; 85 *Byctiscus rugosus* Gebl., SS, U, A-St, A, J; *B. rugosus* var. *obscurocyaneus* Faust, A; 1 *Apoderus erythropterus* Zschach, U; 1 *A. erythropterus* var. *nitens* Roelofs. U.

Voss og Indre Hardangers *Macrolepidoptera*.

Av N. Grønlien.

(Slutning fra hefte I, side 55.)

Semiothisa HB.

303. *liturata* CL. Overalt i naaleskog her i juni og juli, men ikke talrig.

Hibernia LATR.

304. *aurantiaria* ESP. Larven optraadt i masse paa bjerkeskog paa Voss flere aar i træk, saaledes i 1904—05 og 06,

¹ Bestimt von Hans Wagner, Berlin—Dahlem, nach Verabredung mit dem Verfasser.

hvorved mange maal skog blev fuldstændig avløvet. En slik masseoptræden og avløving observertes ogsaa i Skjærvet i Granvin 1905. Endel larver toges i slutten av juni 1905. De leverte sommerfugle 9. og 10. oktober 1905.

305. *marginaria* BKH. Kun et ekspl. ved Vossevangen 20. april 1910. Senere ogsaa tat i Granvin og Ullensvang.
306. *defoliaria* CL. Sammen med ovennævnte *aurantiaria*-larver toges fire larver $^{23}/_6$ 05, der gav 2 ♀♀ $^{7}/_{10}$ 05 og 2 ♂♂ $^{8}/_{10}$ 05.

Anisopteryx STGR.

307. *aescularia* SCHIFF. Observeret talrig i Ullensvang preste-gaards have $^{30}/_3$ 07. Kun ♂♂.

Biston LEACH.

308. *pomonarius* HB. Av denne sjeldne art toges et ekspl. (♂) sittende paa en husvæg paa Vossevangen $^{30}/_4$ 07.
309. *hirtarius* CL. En ♂ ved Vossevangen $^{14}/_4$ 14.

Amphidasis TR.

310. *betularia* L. Et stort hunekspl. paa stenmur $^{20}/_6$ 05 ved Vossevangen. Et hanekspl. toges paa en bergvæg ved Eidfjordvand i midten av juli 1909 paa en ekskursion sammen med BARCA. Iaar igjen toges et hanekspl. paa en murvæg ved Vossevangen i juni 1910. Larven paa *Pyrus malus*. Gav imago 20. juni 1913.

Boarmia TR.

311. *repandata* L. Overalt her, særlig talrig i Ullensvang $^{5}/_6$ — $^{12}/_8$.
312. *crepuscularia* SCHIFF. Overalt her, men ikke særlig almindelig. I mai paa siljerakler, men ellers tat baade i slutten av april og i førstningen av juni.

Gnophos TR.

313. *sordaria* THNBG. Overalt her i juni og juli, særlig tilfjelds. Av lokaliteter kan nævnes Vivelid, Reinsnos og Seljestad, alle fjeldgaarde som støter op til Vidden.
314. *obscuraria* HB. 2 ekspl. fra Holvenurerne i Granvin i slutten av juli 1915.

Psodos TR.

315. *coracina* ESP. Overalt paa Vidden i juni og juli. Ogsaa tat ved Vossevangen.

Pygmaena B.

316. *fusca* THNBG. Talrig overalt paa Vidden og Hangeren paa Voss i juni og juli. Gaar nedover i Valdalen i Røldal til 450 m. o. h.

Hematurga LD.

317. *atomaria* L. Meget almindelig overalt i mai og juni.

Bupalus LEACH.

318. *piniarius* L. Meget almindelig overalt i naaleskog i juni og første halvdel av juli. Den optræder i saa store masser paa Voss, at det er merkelig, ikke larven har anrettet paaviselige ødelæggelser her.

Thamnonoma LD.

319. *wauaria* L. Almindelig overalt her i august.
320. *brunneata* THNBG. Talrig overalt her, særlig tilfjelds, i juli.

Phasiane DUP.

321. *clathrata* L. Almindelig i Granvin ved Granvinsvandet i mai og juni. Ogsaa paa Ullensvang prestegaard, men ikke fundet paa Voss.

Phragmatobia STEPH.

322. *fuliginosa* L. v. *borealis* STGR. Larven ikke sjelden overalt her i august og september, ofte paa teiebær. Et par larver, der toges $\frac{2}{9}$ 05 paa nævnte plante, overvintrede og forpuppede sig $\frac{14}{4}$ 06. Den ene av pupperne gav imago i begyndelsen av juni; den anden kom ikke til utvikling. Larven ogsaa flere gange fundet efter snesmeltningen om vaaren. Imago toges i Skjærvet, Granvin $\frac{3}{6}$ 06. Likeledes fangedes et og observertes et ekspl. ved Granvinsvandet av BARCA og mig paa vor ekskursion til Granvin i midten av mai iaar (1910). Mine ekspl. stemmer nøie overens med 'engelske av *v. borealis*, som jeg hadde anledning til at se i universitetsmuseet i Oxford.

Parasemia HB.

323. *plantaginis* L. Ikke hyppig, men over hele omraadet, særlig oppe i fjelddalene. Den vakre blaabærfarvede puppe tokes under mose ved Lotefos i Oddadalen $\frac{21}{6}$ 08. Den gav imago $\frac{29}{6}$ 08. I juli har jeg fanget flere ekspl. ovenfor Seljestad, paa Vivelid og paa en vossestøl: Hauge-moen. Et ekspl. fra Seljestad tilhører *v. hospita* SCHIFF.

2 ekspl. fra Vivelid staar paa overgangen til denne varietet. Det ovennævnte klækkede ekspl. fra Lotefoss tilhører hovedformen.

Nudaria STPH.

324. *mundana* L. Ikke sjelden paa Ullensvang prestegaard paa bergvægge og dyrket *Spiræa* i første halvdel av juli 1908.

Lithosia FAB.

325. *lurideola* ZINCK. Almindelig over hele omraadet. En hel del larver toges paa bergvægge ved Granvinsvandet av BARCA og mig i midten av mai 1910. De forpuppede sig nogen dage efter og leverte sommerfugle 8. juni iaar. Flyver i juni og juli.

Anthrocera SCOP.

326. *exulans* HOCHENW. v. *vanadis* DALM. Som gode lokaliteter for denne art kan nævnes: Hangerfjeld paa Voss, Seljestadjuvet og Hardangervidden. Paa sidstnævnte sted saa jeg det myldre av denne art paa *Silene acaulis* og *Ranunculus glacialis* 1400 m. o. h. i begyndelsen av juli 1908. Et ekspl. tilhører *ab. confluens* DZIURZ.
327. *lonicerae* ESP. Larven fundet ved Sandvenvandet i Odda i juli 1908.

Procris.

328. *statices* L. Kun i Nordheimssund i førstningen av juli 1908.

Acanthopsyche HEYL.

329. *atra* L. (*opacella* HS.). En tom ♂-sæk ovenfor fjeldgaarden Reinsnos, der støter op mot Hardangervidden ca. 900 m. o. h. 1908. En tom ♀-sæk paa en stabbesten fandtes ⁹/₇ 09 i Granvin paa en ekskursion sammen med BARCA. Aaret efter 17. mai tok BARCA paa en fælles ekskursion en sæk med iværende puppe paa en telegrafstolpe ved Istad paa Voss. Han fik den ogsaa klækket, saavidt jeg husker i juni samme aar (♂).

Sterrhopteryx HB.

330. *hirsutella* HB. (?). I august 1914 fandt jeg paa en fjeldgaard Bolko, Voss, 3 sækklarver paa *Betula*. Aaret i forveien fandt jeg likeledes en paa *Betula* nær Almenningerne ca. 500 m. o. h. paa Voss. Sækkene var for det

meste belakt med tverliggende græsstraa, men litt uregelmæssig. Larverne har tydeligvis levet paa græs i den første tid. Jeg fandt ogsaa et kuld halvvoxne larver paa græs i nærheten. Rimeligvis samme art. Jeg lot dem overvintre, og de fortæret i vinterens løp foruten blade av *Betula* og *Pyrus malus* ogsaa epleskiver. Utover imot vaaren gik de dog alle tilgrunde formodentlig av mangel paa næring. Saa meget fik jeg dog vite, at larven har en toaartig utvikling. Bladene skeletterte de eller gjennomhullet; sjeldnere spiste de fra kanten. Da jeg fik se en sæk av *Psyche viciella* SCHIFF. i universitetsmuseet, fandt jeg, at mine stemte meget godt med denne; men jeg vover dog ikke at henvføre mine til *viciella*. En av sakkene er medtat paa planchen. Jeg vil tilføie, at jeg bød mine larver *Calluna vulgaris*; men de foretrak altid anden næring.

331. *graslinella* B. (?). Paa Sellandstøl ca. 500 m. o. h. fandt jeg i juli 1911 ialt 14 sække paa *Calluna vulgaris*. De var alle fastspundne til denne plante. Ved at aapne et par stykker fandt jeg hunpupper, der var svarte paa midten og rødbrune i enderne. En av pupperne leverte efter nogen dages forløp en snyltehveps. Sakkene hadde et grovt tvertliggende belæg av avbitte smaagrener av *Calluna*. Grunden til, at jeg opfører denne art med et ? er, at alle sakkene manglet det hvite spind, som er karakteristisk for *graslinella*; men da jeg kjender til, at *graslinella*-sække, som i Danmark findes paa *Calluna*, ogsaa ofte mangler det omtalte hvite spind, er jeg tilbøieligst til at tro, at det allikevel er *graslinella* jeg har fundet. En sæk er fremstillet paa planchen.

Fumea STEPH.

332. *casta* PALL. Paa vor fælles ekskursion i midten av mai 1910 tok BARCA og jeg adskillige larver av denne art, baade i Granvin og paa Voss. Mine 6 forpuppede sig omkring $\frac{20}{5}$ og gav 5 ♂♂ de sidste dage av mai og de første av juni. Den 6. gav en snyltehveps $\frac{5}{6}$. Denne art forekommer meget almindelig over hele omraadet.

Talaeporia HB.

333. *tubulosa* RETZ. Et par tomme sækhytser paa stabbestene blev fundet i 1912 i Odda. Jeg har ogsaa klækket 3 ekspl. 2 ♂♂ og 1 ♀ fra Saude i Ryfylke. Paa en tom *Fumea casta*-hylse fandt jeg nemlig i juni 1910 i Ryfylke

det yrende fuldt av bitte smaa sækdyr, og selvfølgelig trodde jeg, at det var larver av *casta*, jeg hadde for mig. Til min store forundring begyndte hylsene etterhvert som dyrene vokste at anta formen av *tubulosa*-sække. Larverne overvintrede en gang, fortærte lav, mose, epleskiver samt skeletterte enkelte bladsorter og forpuppede sig i juni 1911. De to hanner hadde den for *tubulosa* karakteristiske gule ring om halsen, saa bestemmelsen er sikker nok.

Solenobia Z.

334. *pineti* Z. Ikke sjelden ved Granvinsvandet. Jeg fandt kun tomme sække; men BARCA tok flere pupper og fik klækket saavel ♂♂ som ♀♀ i midten av mai 1910. Jeg har ogsaa fundet tomme hylser paa stene ved Seljestadjuvet i Odda ca. 1000 m. o. h. i 1910.

Cossus F.

335. *cossus* L. Et ekspl. i Odda ^{15/7} 05. Larven har jeg flere gange truffet baade paa Voss og i Hardanger.

Bembesia HB.

336. *hylaeiformis* LASP. 2 ekspl. (♂ og ♀) fandtes sittende paa *Rubus* paa Ullensvang prestegaard ^{18/7} 13. Et ekspl. fandt jeg ogsaa i Lærdal samme aar.

Aegeria F.

337. *apiformis* CL. Et ekspl. fandtes sittende paa stammen av *Populus tremula* paa Ullensvang prestegaard i midten av juni 1908. Senere har jeg fundet flere ekspl. sittende paa poppel paa Vossevangen i juni maaned.

Trochilium SCOP.

338. *sphéciforme* GERN. 2 ekspl. en eftermiddag i solskin ovenfor Breidablik kafé ^{10/6} 06.
339. *tipuliforme* CL. Et ekspl. fandtes sittende paa solbær i Ullensvang prestegaards have ^{15/7} 13.

Hepialus F.

340. *humuli* L. Observert flere steder paa Hardangerviddan i juli 1905. S. K. SELLAND, som overlot mig et ekspl., berettede, at denne spinder hadde optraadt i masse om aftnerne i juni i Granvin i 1912.
341. *fusconebulosus* DE GEER. Almindelig over hele omraadet, ofte paa husvægge og stakitter i juni og juli. Paa fjeld-

gaarden Reinsnos fik jeg et par ♀♀, som sprøitede eggene ifra sig, idet de forsøkte at komme ut av hoven.

342. *hecta* L. Et ekspl. ved Moe i Granvin, sittende paa undersiden av et blad av *Betula* ^{13/7} 08. Et par *in copula* fangedes ved solnedgang paa Ullensvang prestegaard ^{31/7} 08.

Følgende 19 arter, hvorav jeg anser de med ? for tvilsomme, har det ikke lykkedes mig at gjenfinde her i amtet:

1. *Aporia cratægi* L.
2. *Vanessa cardui* L.
3. *Coenon. tiphon.* ROTT. (?)
4. *Zyg. filipendulæ* L. (?)
5. *Setina irrorella* CL.
6. *Nemeoph. russula* L.
7. *Arctia caja* L.
8. *Agrotis simualns* HUFN.
9. *Agrotis xanthographa* FABR.
10. *Aporoph. nigra* HV.
11. *Caradrina arcuosa* HV.
12. *Plusia jota* L. (?)
13. *Toxoc. postinum* TR.
14. *Abraxas grossularia* L.
15. *Gnophos myrtillata* T.
16. *Eucosmia undulata* L.
17. *Lar. testacea* DON.
18. *Lar. capitata* H. S. (?)
19. *Lar. literata* DON.

Efterat foranstaaende var skrevet, kan fortegnelsen forøkes med følgende arter, hvorav 6 er nye for Norges fauna:

343. *Vanessa io*. L. Nordheimssund. En forvinge blev fundet av OLAV L. AKSNES. Et ekspl. ogsaa observert flyvende sammesteds.
344. *Dendrolimus pini* L. En ♀, klækket av en larve, som jeg fandt paa Tvildemoen paa Voss. Nordheimssund (L. K. AKSNES). Granvin (HAVAAS).
345. *Hylophila prasinana* L. Nordheimssund.
346. *Poecilocampa populi* L. Nordheimssund.
347. *Odontosia carmelita* ESP. Nordheimssund. Jeg fandt ogsaa den fuldvoksne larve paa Voss.
348. *Boarmia cinctaria* SCHIFF. Nordheimssund.
De fire sidste er fanget av L. K. AKSNES og bestemte av mig.
349. *Satyrus semele* L. Tørvikbygden, Nordheimssund.
350. *Plastenis subtusa* F. Nordheimssund.

351. *Scelotrix malvae* L. Nordheimssund.
352. *Xylina lambda* F. Nordheimssund.
353. *Selenia tetralunaria* HUFN. Nordheimssund.
354. *Arichanna melanaria* L. Nordheimssund.

De 6 sidste er fanget av stud. real. ROSSELAND og bestemmelserne kontrollert av mig.

355. *Tephroclystia abietaria* GOEZE. Voss.
356. *Tephroclystia inturbata* HB. Voss.
357. *Tephroclystia nanata* HB. Voss.
358. *Tephroclystia trisignaria* H.S. Voss.

Den sidste er ny for Norges fauna.

359. *Cosmea paleacea* ESP. Voss.
360. *Dasyptolia templi* THNBG. Granvin.
361. *Larentia transversata* THNBG. (*lugubrata* STGR.). Voss.
362. *Trochilium culiciforme* L. Voss.
363. *Prothymia viridaria* CL. Voss.
364. *Sarothripa undulana* HB. v. *degenerana* HB. Nestaas.
365. *Scoliopteryx libatrix* L. Granvin (prof. RYGGE).
366. *Helotropha leucostigma* LD. Ullensvang.
367. *Agrotis cinerea* HB.

De to sidste er nye for Norges fauna.

Macrolepidopter-faunaen i Søndre Bergenhus amt tæller alt-saa $367 + 19 + 2 = 388$ arter.

Desuten følgende *microlepidoptera*, hvorav de to første er nye for Norges fauna:

1. *Coleophora betulella* HEIN. Klækket av puppe, fundet paa *Betula*.
2. *Borckhausenia tripuncta* HB. Voss.
3. *Micropteryx thunbergella*. Voss.

Voss i januar 1917.

Forf.

Summary of the Contents.

Voss and Inner-Hardanger are not unknown to foreigners who have come to see our country in the summertime. In reality these localities are attractive to the tourist as well as to the entomologist. The district of the Hardangerfjord has an excellent climate for fruitgrowing, the winter being so mild that several birds for example *Eritacus rubiculus* prefer to stay there in winter instead of migrating southwards. Voss has quite another climate, as it is an inland district, the sea being 30 km distant. Here the summer is warm and the winter very cold. Both localities have steep hills and narrow valleys with a rich and varying flora.

During recent years I have worked through these localities in a way, more or less close, to study *lepidopterous* insects. Some of the results hereof, namely the *macrolepidoptera*, I am here publishing, the *microlepidoptera* being spared for a later occasion.

Roughly, the Norwegian *lepidopterous* insects amount to some 1350 species. In my restricted localities, the environments of Bergen included, have been found about 700 species, 388 *macrolepidoptera* which are stated here, and 316 *microlepidoptera*. That is to say, no locality in Norway has so many species except the environments of Kristiania. The following species are new to the Norwegian fauna, namely *Leucodonta bicoloria* SCHIFF., *Agrotis depuncta* L., *Tephroclystia trisignaria* H. S., *Helotropha leucostigma* LD. and *Agrotis cinerea* HB. Of *micros* are these new: *Chimabache fagella*, *Coleophora betulella* HEIN. (reared from pupa) and *Borckhausenia tripuncta* HB. — in all 8 species.

The life-history of *Hadena rubrireana* has previously been quite unknown to entomological science, but I have detected the pupa and successfully reared it. In the hills of Hardanger, called Vidda, about 800 m. above the level of the sea I found 3 pupæ, by digging in the ground under the moss. These were lying without any cocoons, and had a shining gloss with a bright yellow tint and they moved very quickly. The cremaster was provided with 3 pairs of divergating piggs. They emerged in July. 4 specimens of imago were later on taken on sugar in the hills of Voss at some 400 m. above the level of the sea. I guess the larva is feeding on *Betula* as this was present in both localities.

Among species previously found only in arctic Norway I have captured *Hadena rubrireana* TR., just mentioned, *Agrotis prasina* F., and *Lophopteryx carmelita* ESP. Of those found only in the west of Norway may be mentioned: *Drepana curvatura* BKH., *Tephroclystia pulchellata* STPH. and *nanata* HB.

The most remarkable forms found at Bergen are *Aporophylla nigra* HW. and *Agrotis orbona* HUEN. v. *bergensis* SPARRE-SCHNEIDER. Hereto I can also add those which were new to the Norwegian fauna.

If a short list were to be given of the rarest and most interesting forms I have taken, it must be as follows:

From Vikør: *Vanessa io*. L., *Plastenis subtusa* F., *Leucodonta bicoloria* SCHIFF., *Odontosia carmelita* ESP. and *Himera pennaria* L.

From Granvin: *Melitæa dictynna* ESP. ab. (See the plate, figures 1—4); this form is previously only found in Romsdalen

by W. M. SCHØYEN. *Pamphila palæmon* PALL., *Psyche graslinella* B., *Agrotis stigmatica* HUBN., *Agrotis depuncta* L., *Dianthoecia cæsia* BKH., *Leucania lithargyrea* ESP., *Abraxas sylvata* SC., *Gnophos obscuraria* HB., *Larentia olivata* BKH.

From Ullensvang: *Macroglossa stellatarum* L., *Sesia tipuliformis* CL., *Agrotis candelarum* STGR. cum v. *jotunensis* SCHØYEN, *Agrotis orbona* HUFN. (*Comes* HB.), *Notodonta phoebe* SIEB. (the larva), *Agrotis recussa* HB., *Dryobota protea* BKH., *Hadena maillardi* HB., *Hadena gemmea* TR., *Anisopteryx aescularia* SCHIFF., *Larentia hydrata* TR., *Tephroclystia pulchellata* STPH. These are seaside-forms and some of them hill-forms.

The following, inland-forms or hill-forms, are captured in Voss: *Psyche hirsutella* HB., *Drepana curvatula* BKH., *Odontosia carmelita* ESP. (the larva), *Agrotis speciosa* v. *arctica* ZELL., *Agrotis prasina* F. (only one specimen), *Luperina haworthii* CURT. (very local, but seen in great numbers), *Hadena rubrivena* TR., *Orthosia lota* CL., *Orrhodia vaccinii* L. (very common), *Acidalia bisetata* HUFN., *Hibernia marginaria* BKH. and *aurantiaria* ESP. (in great quantities), *Biston pomonarius* HB. (very rare), *Tephroclystia nanata* HB., *sinuosaria* EV. and *tresignaria* H.S.

Sugaring has been used with great advantage. At fitting time and place enormous quantities of moths come to sugar.

FORKLARING TIL PLANCHEN, SIDE 26.

- Fig. 1. *Melitæa dictynna* ESP. ab. a overside, b underside.
 - 2. —>— - ab. a overside, b underside.
 - 3. —>— - ab. a overside, b underside.
 - 4. —>— - ab. a overside, b underside.
 - 5. *Agrotis orbona* HUFN. (comes HB.) a overside, b underside.
 - 6. —>— -- v. *bergensis* SP. SCHN. (fra Bergens omegn)
 a overside, b underside.
 - 7. *Larentia fluctuata* L. ab (?).
 - 8. *Agrotis candelarum* STGR.
 - 9. *Psyche graslinella* B. (?), sæk.
 - 10. *Psyche hirsutella* HB, (?), sæk.
 - 11. *Hadena rubrivena* TR., puppens bakende.

Coleoptera,

tilhørende den skandinaviske fauna, men hittil sammenblandet med andre nærstaaende arter.

Av T. Munster.

Jeg vil under denne fællestitel omhandle en del skandinaviske arter, som hittil delvis er opført under feilaktige navne, dels fordi de er uriktig bestemte, dels fordi de er slaat sammen med andre nærstaaende arter og derfor under samme navn som disse.

Caenocorse THOMSON 1859 = *Palorus* DUVAL.

Av denne slekt har vi 3 skandinaviske arter, hvorav saavidt jeg har kunnet finde hittil kun den ene er opført som tilhørende faunaen. Arterne er indgående behandlet av professor dr. G. SEIDLITZ i ERICHSON Insekten Deutschlands B. V. 1, side 573 og fig. 1894, og senere har sanitetsraad dr. A. FLEISCHER i BRUNN git en bestemmelsestabel over dem i Wiener entomologische Zeitung XIX, 296, 1900.

For de tre arter gis her følgende:

Bestemmelsestabel.

1" Den meget skarpt markerte siderand av klypeus fortsetter bakut som en skarp rand til midt paa øinenes inderside; øinene derfor ikke i sin helhet synlige ovenfra.

Underslåkt *Circomus* FLEISCHER
subdepressus WOLL.

1' Den mindre skarpt fremtrædende og flatere siderand av klypeus ophører foran øinene, som i sin helhet er synlige ovenfra.

Underslåkt *Caenorcorse* THOMS. s. str.

2" Brystskjoldet i sin helhet grovt og tæt punktert, punkterne paa siderne delvis sammenflytende, i det tredje mellemrum mellom punktrækkerne paa vingedækkerne i forreste del med en fordoblet række av meget fine punkter. Gjennemgaaende lidt større og mørkere.

depressus FBR.

2' Brystskjoldet paa midten finere og aapnere punktert uten væsentlig sammenflytende punkter på siderne; det tredje mellemrum aldrig med en fordoblet række av meget fine punkter. Mindre og lysere.

Ratzeburgi WISSM.

C. subdepressus WOLL. Arten er ved de i tabellen anførte kjendemerker let at holde ute fra de andre.

De eneste eksemplarer, jeg har set av denne art, har jeg i sin tid faat fra konservator LØVENDAL i Kjøbenhavn, bestemt som *depressus* FBR. De er fundne 7. oktbr. 1878 i Kjøbenhavn D.

C. depressus FBR. opføres fra en række av lokaliteter i samtlige de skandinaviske lande, men ved undersøkelse av det mig foreliggende materiale fra museerne i Stockholm, Lund, Kjøbenhavn og hersteds viser det sig, at næsten alt i virkeligheten er *Ratzeburgi* WISSM. Av de mig foreliggende ialt ca. 30 ekspl. var kun et eneste (etiketteret: ØLAND, BOHEMANN fra Riksmuseum i Stockholm) en utvilsom *depressus* FBR.; alle de øvrige maa regnes som *Ratzeburgi* WISSM.

C. Ratzeburgi WISSM. Som ovenfor omtalt maa alle skandinaviske ekspl., jeg har set, undtagen det ene fra Øland, hen-

regnes til *Ratzeburgi*, som saaledes har en ganske stor utbredelse: over Danmark, det sydligere Sverige (Helsingborg, Småland, Öland, Stockholm) samt det sydlige Norge, hvor jeg har fundet den ved Darbu i Fiskum, i Drammens omegn og paa Kirkøen i Hvaler, overalt hos *Formica rufa*, i myretuer bygget over træstubber (ialfald i et tilfælde, birk) samt ved Drøbak og i Hurum, hvor WARLOE har tat den under lignende forhold; jeg nærer heller ikke tvil, skjønt jeg ikke har set ekspl., at HELLIESENS fund ved Risør ogsaa i myretuer er at henhøre til samme art.

Om berettigelsen av *Ratzeburgi* som egen art har jeg efter de ekspl., jeg har set, mine tvil: de anførte kjendemerker, den mere eller mindre sterke og tætte punktur paa brystskjoldet og den fordoblede række av smaa punkter i 3de mellemrum paa vingedækkerne¹ er ikke mere, end at de kan forklares ved at større og kraftigere individer ogsaa har en kraftigere punktur og fordobling av den nævnte punkttrække.

Anthicus PAYKULL

instabilis SCHMIDT. Allerede i 1872 gjør den berømte danske entomolog J. C. SCHJØDTE i naturhistorisk tidsskrift, Kjøbenhavn i sin »fortegnelse over de i Danmark levende heteromere Eleutherater« opmærksom paa, at den av C. G. THOMSON under navn av *Anthicus humilis* GERM. opførte art er en ganske anden og meget forskjellig art, som SCHJØDTE beskriver som ny under navn av *A. talaris*. Arten, som særlig utmerker sig bl. a. ved de eiendommelig skiveformet tildannet bakre skinneben hos ♂, er imidlertid den under navn av *instabilis* SCHMIDT allerede forlængst bekjendte *Anthicidæ*. Den er hos os ofte meget talrig om vaaren og forsommeren i fjæren under tang paa Bygdø og øerne i Kristianiafjorden, hvor jeg i begyndelsen av nittiaarene tok den i mængdevis. I Danmark er *instabilis* efter SCHJØDTE fundet paa Falster og Sydsjælland ogsaa som det synes ved stranden. I Sverige er den efter THOMSON fundet paa Gotland, men hvorvidt den av GRILL i hans Catalogus Coleopt. o. s. v. Sthm. 1896 opførte utbredelse er riktig, er ikke godt at vite, da denne forfatter, som har kjendt SCHJØDTEs arbeide, merkverdigg nok har aldeles undladt at nævne noget om, at der kunde være tvil om riktigheten av THOMSONS bestemmelse; de svenske entomologer faar undersøke dette.

Anthicus humilis GERM. er efter SCHJØDTE fundet paa saltbund ved Kjøbenhavn og ved Husum i S. Jylland.

¹ SEIDLITZ's anførsel l. c. pag. 574, at der skulde være et indtryk mellem klypeus og kinderne paa *depressus*, men ikke hos *Ratzeburgi* er feilaktig; denne karakter findes like utpræget hos begge arter; dr. FLEISCHER nævner den ikke engang (l. c.)

Pogonochaerus GEMMINGER,

ovatus auctorum scand. = *decoratus* FAIRM.

I alle arbejder over skandinaviske koleoptera¹, saavel hos GYLLENHAL og THOMSON, som i senere fortegnelse, opføres *P. ovalis* GMEL., LIN. = *ovatus* GOEZE som skandinavisk art. Hverken GANGLBAUER i sine bestemmelsestabeller over Europas etc. CERAMBYCIDER eller v. HEYDEN, REITTER og WEISES sidste Catalogus Coleopterorum Europae etc. av 1906 eller REITTER, Fauna Germanica mener imidlertid med dette navn vor art, som derimot indgaar under *decoratus* FAIRM. De to arter skilles bl. a. let ved at *ovatus* har vingedækkerne helt til spidsen forsynet med temmelig grove, dybt indstukne punkter, mens *decoratus* mangler saadanne punkter paa avheldet mot spidsen av vingedækkerne. Det fremgaar av GYLLENHALS beskrivelse — og THOMSON har kun fulgt GYLLENHAL — særlig av at han ikke nævner noget om den store forskjel, som der vilde været mellem *fasciculatus* og hans *ovalis*, hvis denne sidste hadde hat disse omtalte dype punkter, at han sandsynligvis har hat ekspl. av *decoratus* for sig. Ogsaa det danske bestemmelsesverk: JENSEN-HAARUP og K. HENRIKSENS »Træbukke« viser det samme, at her med *ovatus* GOEZE er ment *decoratus* FAIRM.; den er her stillet i modsætning til *scutellaris* MULS., som av GANGLBAUER og Catalogus regnes som den ekte *ovatus* GOEZE = *ovalis* GMEL., nec auct. scand. Jeg vil hermed intet ha uttalt om, hvorvidt GOEZE — GMELINS navne *ovatus*, *ovalis* er henført til den rette art, eller om de kanske skulde være henført til *decoratus* FAIRM.; det spørsmaal faar de ganske, som har alle de literære hjelpemidler etc., som vi ikke har her. Men jeg vil hermed ha slaat fast, at den hos os optrædende art er *decoratus* FAIRM. og at det saaledes er uriktig, naar der hos GANGLBAUER for denne art oppgis Frankrig, Tyskland og Østerrig, men for *ovatus* Nord- og Mellemeuropa. Faktisk er saaledes *decoratus* fundet i Nord- og Mellemeuropa, men *ovatus* kun i Mellemeuropa.

P. decoratus FAIRM. er i Norge sjelden og kun fundet i enkelte ekspl. i det sydlige: saaledes av mig i Kristiania omegn, Nedre Eker ved Mjøndalen, Kongsberg og Kirkøen paa Hvaler, hvorhos WARLOE har tat den ved Drøbak og ULLMANN ved Kragerø. Findestedet Odalen (SCHØYEN) i SIEBKES Enumeratio beror vistnok paa feilbestemmelse, kfr. 3 smaa ekspl. av *fasciculatus* i Universitetsmuseet med saadan etiket. Forøvrig

¹ Efterat ovenstaaende var skrevet, har jeg faat se, at Chr. Aurivillius i »Svensk Insektfauna, Col. I, Våkstbaggar,« Uppsala 1917, side 40 har den rette synomi for denne art.

er arten fundet i Danmark og søndre Sverige til Stockholm og Vestmanland samt i Finland indtil Nurmis i N. Karelen.

P. ovatus GOEZE (ovalis GMEL., scutellaris MULS.) er derimot hittil ikke paavist i Fennoscandia.

Monochamus CURTIS.

M. 4-maculatus MOTSCH. = *sartor* GYLLH., nec. FBR. Ogsaa for denne arts vedkommende er der usikkerhet i synonymien, idet den skandinaviske art fremdeles opføres under navnet *sartor* FBR., mens Catalogus Coleopterorum Europae etc. fra 1906 (kfr. Corrigenda 754) benytter navnet *4-maculatus* MOTSCH. Alle de skandinaviske forfattere: GYLLENHAL, THOMSON, SCHJØDTE, SIEBKE og JENSEN-HAARUP og K. HENRIKSEN mener den samme art nemlig *4-maculatus* MOTSCH. undtagen GRILL, som baade opfører *sartor* FBR. og *4-maculatus* MOTSCH., idet han ikke er opmærksom pa synonymien og paa det at baade GYLLENHAL, THOMSON og SCHJØDTE ved sin særlige fremhæven av at vingedækkerne er — »postice obsolete punctatis sed dense pubescentibus« »henimot dækvingernes spidse tæt graagult behaaret« netop kjendetegner *4-maculatus* fremfor *sartor* FBR.

Alle norske ekspl. jeg har set: i Universitetsmuseets, i Tromsø museums og i ULLMANN'S samlinger er *4-maculatus* MOTSCH. Den er saaledes hos os fundet ved Kristiania av SIEBKE, i Odalen av SCHØYEN, Aamot i Østerdalen av SIEBKE, Hedemarken av presten BERG, Søndre Aurdal i Valdres av SIEBKE, Kragerø av ULLMANN og Tromsø av SCHNEIDER.

Sartor FBR., nec. GYLL. et al. auct. scand. er derimot ikke fundet i Norge, men der er jo en mulighed for, at den kan findes i Danmark eller Sydsverige, da den er utbredt i Mellemeuropa

Anthribus GEOFFROY.

A. scapularis GEBL. Denne hittil med *A. fasciatus* FORST. = *A. scabrosus* FBR., THOMS. sammenblandede art skilles let fra denne sidste ved formen av brystskjoldet, som hos *fasciatus* er temmelig sterkt avsmalende fortil med sidekanten kun svakt indbuktet foran bakhjørnerne, mens det hos *scapularis* er litet avsmalende forover, men med sidekanten sterkt og dypt indbuktet lidt foran bakhjørnerne, som derved blir sterkt fremspringende bakut og til siderne; dette ses bedst ret fra siden. *Scapularis* har desuten vingedækkernes 3, 5 og 7 mellemrum mellem punktrækkerne næsten ganske plane og ikke tydelig hvælvede eller mere forhøiede end de nærliggende, saaledes som tilfældet er hos *fasciatus*. Endvidere har *scapularis* litt anderledes formede følehorn, idet endeledet er forholdsvis noget større end

hos *fasciatus*; øinene er litt mere hvælvede og svakt konisk tilspidsede (dog ikke saa sterkt som f. eks. hos *Strophosomus rufipes* STEPH.) mens de hos *fasciatus* danner et fuldkommen kuglesegment; pandens skarpe sidekant er sterkere fremtrædende hos *scapularis*, hvor den foran øinene danner et næsten vinkelformet utspring, som jeg ikke har iaktttat hos *fasciatus*. Farven er ogsaa noget forskjellig, idet *fasciatus* (altid?; ialfald hos alle de ca. 20 ekspl. jeg har hat anledning til at se) har røde vingedækker med litt sort ved skutellum samt sorte og lysgraa gitterflekker av tætte haar paa 1, 3, 5, 7 og 9 mellemrum; *scapularis* har derimot sorte vingedækker med en rød skulderflek, som ofte er forlænget bakover i 4 og 6 mellemrum, undertiden optrær ogsaa, hvor 4 og 6 mellemrum forenes nær spidsen en liten svakt fremtrædende rød flek, utenat den behøver være sammenhengende med skulderflekken; sorte og lysgraa gitterflekker optrær som hos *fasciatus* paa de ulike mellemrum, men er ikke saa fremtrædende. Benene er hos *scapularis* hyppig, hos *fasciatus* sjelden, delvis rødfarvede.

A. scapularis er beskrevet av GEBLER i Bulletin de la société imperiale de MOSCOU 1833 efter ekspl. fra Sibirien. Senere er den under navn av *constrictus* beskrevet av dr. G. STIERLIN i Mitteilungen der Schweizer entomologischen Gesellschaft II. 224 efter ekspl. fra Sicilien. Efter REITTERS Fauna Germanica findes den fra Rusland til Sibirien; SEIDLITZ angir i Fauna baltica, 2det oplag, det sydiige Rusland og Kurland.

Efter det mig foreliggende materiale — et ekspl. fra hvert av museerne i Stockholm, Lund og Kjøbenhavn (som sammen med disse museers materiale av *A. fasciatus* velvillig er mig utlaant, og hvorfor jeg herved avlægger min ærbødige tak) samt 3 ekspl. fra det herværende museum — er den i Danmark fundet paa Femhøi Sande ved Ringkjøping ⁷/₆ 1857 av dr. MEINERT (nævnt i J. C. SCHJØDTE: fortegnelse over de i Danmark levende curculiones) i Sverige i Vestergötland og i Norge i Odalen av statsentomolog W. M. SCHØYEN, paa Kirkøen, Hvaler av mig juni 1914 og i Lyngdal av stadsdyrlæge i Stavanger F. HOLMBOE. Hvorvidt det er denne art eller *fasciatus* som av W. M. SCHØYEN opgis som fundet av gartner N. MOE ved Skøien og Bækkelaget ved Kristiania er uvist, da ekspl. ikke haves. Det mig tilsendte materiale indeholdt forøvrig kun *fasciatus*, som om end sjelden dog haddes fra mange lokaliteter i Danmark samt fra flere i Sverige. I Finland, hvor *fasciatus* opgis som fundet i mange av landskaperne, bør det undersøkes om ikke ogsaa *scapularis* skulde være blandt de der opbevarte ekspl.; det er sandsynlig, da arten er funden helt øst til i nærheten av Barnaul i Sibirien.

De i Skandinavien forekommende 3 arter av denne slekt kan sammenfattes i følgende tabel:

1" Brystskjoldets sidekanter skarpe helt til forhjørnerne, vingedækkerne røde eller rødflekkede.

2" Brystskjoldet svakt avsmalnende forover, dets sidekanter sterkt indsvinget foran de sterkt spidsvinklet utdragne bakhjørner; vingedækkernes ulike mellemrum neppe mere forhøiede end de andre
scapularis GEBL.

2' Brystskjoldet sterkt avsmalnende forover, dets sidekanter svakt indsvinget foran de næsten retvinklede bakhjørner; vingedækkernes ulike mellemrum tydelig mere forhøiede end de andre
fasciatus FORST. (*scabrosus* FBR.)

1' Brystskjoldets sidekanter avrundede fortil, kun skarpe fra midten og bakover. Vingedækkerne helt sorte.

variegatus GEOFFR. (*varius* FBR.)

Efterat ovenstaaende var skrevet og mit materiale i bestemt stand var tilbakesendt til museet i Kjøbenhavn i juli 1916 er utkommet »Danmarks snudebiller« av VICTOR HANSEN K.havn 1918, hvor det danske ekspl. fra Femhøi Sande ved Ringkjøping rigtig er opført som *A. scapularis* GEBL.

Resumé.

L'auteur constate de certaines espèces de coléoptères scandinaves, soit détermination fausse, soit confusion avec des espèces voisines, soit une synonymie incorrecte:

Les *Caenocoise (Palorus) depressus* des auteurs scandinaves sont:

subdepressus WOLL., trouvé à Copenhague par def. M. LØVENDAL;

depressus FBR., seulement trouvé une fois dans l'île d'ØLAND (Suède) par M. BOHEMANN.

Ratzeburgi WISSM. Assez commun et repandu au Danémarc et dans la partie méridionale de la Suède et de la Norvège; avec la *formica rufa* dans des fourmillières bâties sur des troncs d'arbres (bouleau).

Le *Anthicus humilis* des auteurs suédois est *instabilis* SCHM. trouvé abondamment sur les îles et presqu'îles dans les environs de Kristiania sous les varec.

Le vrai *A. humilis* est seulement connu du Danémarc.

Le *Pogonochaerus ovatus* des auteurs scand. est *P. decoratus* FAIRM.; trouvé mais très rarement au Danémarc et dans la partie méridionale de la Suède et de la Norvège Le vrai *P. ovatus* GOEZE (sens. Ganglbauer) = *scutellaris* MULS. n' est que trouvé dans l'Europe centrale.

Le *Monochamus sartor* des auteurs scand. est le *M. 4-maculatus* MOTSCH.; le vrai *sartor* FBR. n' étant pas trouvé dans les pays Fenno-Scandinaves.

Le Anthribus (Brachytarsus) fasciatus FORST = *scabrosus* des auteurs scand. contient aussi des rares exempl. de l' *Anthribus scapularis* GEBL.; on l'a ainsi trouvé près de Ringkjøping (Danémarc), dans la province de Vestergötland (Suède) et dans la Norvège: dans la vallée de Odalen, les îles de Hvaler et dans la vallée de Lyngdal, toutes localités de la Norvège méridionale.

Bidrag til Norges koleopterfauna.

Revision av materialet for hr. Embrik Strands koleopterologiske arbeider.

T. Munster.

Naar man studerer de biografiske spørsmåal, er man nødsaget til at bygge paa opgaver fra de forskjelligste forfattere om forekomst, utbredelse etc.; disse opgaver staar og falder med bestemmelsernes paalidelighet hos de enkelte forfattere, og det kan ofte være vanskelig nok at kontrollere dem. Man faar jo imidlertid efterhaanden et vist kjendskap til de forskjellige; enkelte kan man bestandig stole paa, andre ikke. Blandt de sidste har jeg lært hr. EMBRIK STRAND at kjende som en av dem, hvis opgaver man altid maa se paa med den største kritik.

Det har altid været mig paafaldende, hvor mange besynderlige og merkverdige fund han har gjort, saavel for vor fauna nye arter som høist merkelige findesteder: for kystbeboere inde i landet, Sørlandets dyr i det nordlige o. s. v., o. s. v. f. eks. *Bradycellus pubescens* PAYK., som overalt ellers findes ved kysten eller ved saltsjøer i det indre, har han tat ved Aal i Hallingdal, hvor der dog ikke er kjendt saltsjøer; *Orchestes fagi* L., som er bundet til bøketrærne, opfører han uten at blunke fra Komagfjord ved Altenfjord (70° 25') eller omtrent 10 breddegrader nordenfor den nordligste bekjendte bøkeskog i landet og ikke fuldt tre breddegrader nordenfor de nordligste plantede bøketrær i landet (kfr. SCHUBELERS »Die Pflanzenwelt Norwegens«.

Men man skal jo ikke forsværge noget, og vort land byr jo paa saa mange overraskelser, saa jeg kunde jo ikke være sikker, saalænge jeg ikke hadde set eksemplarerne. Jeg har derfor i sin tid henvendt mig til ham med anmodning om at faa adgang til at kontrollere en del av de merkverdiger fund, men blev av ham haanlig avvist med den bemerkning, at da de var gjennomgaaat av »utenlandske videnskapsmænd«, vilde han ikke la dem kontrollere av en »norsk dillettant«¹.

¹ Bokstaveringen av dette ord er hr. STRANDS.

I Universitetets zoologiske museums samlinger findes svært litet av hvad STRAND har indsamlet; han har øiensynlig tat sig det meget let med at indsende til museet av det indsamlede materiale fra sine reiser, hvortil enhver, som har faat stipendium av universitetet til denslags reiser som bekjendt er forpliktet. Saa der var ikke stor oplysning at faa. Jeg har imidlertid ved en tidligere anledning leilighetsvis paapekt en del forfærdende feiltagelser i bestemmelsen av noget av dette materiale.

Men heldigvis fandtes imidlertid blandt en del av STRAND i Universitetets zoologiske museum hensatte kasser ogsaa materialet for flere av disse hans publikationer, for størstedelen heldigvis urørt, som det var kommet fra vedkommende determinator, om der end i enkelte av kasserne manglede en del av de mere sjeldne arter, som øiensynlig av hr. STRAND var uttat og bortbyttet eller solgt, da de ikke fandtes i museets samlinger.

Ved professor dr. TH. ODHNERS, samlingsens daværende bestyrers, velvillie har jeg faat anledning til at gjennemgaa dette materiale og fremlægger resultatet her samlet paa et sted, saa man derved kanske kunde faa opnaadd at slaa ihjel alle de ytterst misvisende og uriktige opgaver hr. EMBR. STRAND har kommet med i sine mange publikationer om koleoptera.

Jeg skal ta dem i kronologisk orden og begynder med hans første arbeide:

1.

»**Coleopterologische und hymenopterologische Untersuchungen in Hallingdal und Lyngør** (Norwegen) 1897« (Berichte des naturwissensch. Vereins in Regensburg. Heft. VI. 1896 —97.

Dette hans begynderarbeide er øiensynlig resultatet av hans egne studier paa koleopterologiens felt, av hans egne bearbejdelser av det indsamlede; senere har han opgit dette mere muisommelige arbeide og indskrenket sig til at publicere, hvad andre har bearbejdet for ham. Og om end resultatet av hans egne bearbejdelser ikke netop vil staa for selv den aller velvilligste kritik, saa er heller ikke flere av de andres stort bedre.

Jeg skal i det væsentlige kun ta de av hans angivelser, som har videre faunistisk interesse, men kan ikke undlate ogsaa at nævne nogen eksempler paa de mest haarreisende av hans øvrige feilbestemmelser.

»*Nebria brevicollis* FBR. Aal $\frac{4}{8}$ und Juli.« I hans samling findes 3 ekspl., som er etiketteret Aal $\frac{26}{7}$, $\frac{28}{7}$ og $\frac{4}{8}$ og saaledes absolut sikkert de samme han selv refererer til. Alle 3 eksemplarer er *Gyllenhali* SCHH. — *N. brevicollis* FBR. og den nærstaaende *N. iberica* PAUL. er hos os kun fundet i kyst-

egnene fra Fredrikshald til Trondhjem; jeg antok derfor tidligere, at her forelaa en lokalitetsforveksling, da jeg jo ikke vilde fornærme manden ved at tro, at han ikke skulde kunne skille disse to arter fra hinanden — men dette var altsaa dog tilfældet.

»*Amara ovata* FBR. Hol ¹⁵/₇«. Det eneste eksemplar, som fandtes i hans samling var etikettert »Hol ¹⁵/₇« og saaledes sikkert det STRANDSKE originaleksemplar. Det er *Amara consularis* DFT. — *Amara ovata* FBR. er hittil hos os kun fundet i Ryfylke av HELLIESEN, ved Kristianssand av ULLMANN!¹ og av SIEBKE (antagelig ved Kristiania)!. Opgaven om at den er fundet i Saltdalen av HAGEMANN (SCHNEIDERS Oversigt over de i Norges arktiske region hittil fundne Coleoptera, Tromsø museums aarshefter XI og XII) beror paa en feilbestemmelse (*similata* GYLLH.):

»*Harpalus calceatus* DFT. Giving ⁷/₅« er efter det STRANDSKE originaleksemplar² = *Anisodactylus binotatus* FBR. *H. calceatus* DFT. er hittil kun fundet ved Leangen i Asker av HELLIESEN.

»*Harpalus discoideus* FBR. Aal ²⁸/₇ und ³/₈« og »*Harpalus smaragdinus* DFT. Aal ⁴/₈« opfører han som to forskjellige arter, skjønt jo enhver coleopterolog vet, at det er to navne for samme art. Eksemplarerne i hans samling er imidlertid *H. latus* LIN. og *aeneus* FBR.

»*Bradycellus pubescens* PAYK Aal ²⁸/₇«. Denne halophile art, som hos os findes langs hele kysten fra Hvaler til Syd-Varanger, og som han altsaa skulde ha fundet 80 km. fra kysten, og hvor der ingen saltsjøer er, fandtes i hans samling i et eksemplar — men dette var *Dasytes niger* LIN!!!

»*Ochthebius cinerascens* GRAV. Aal ²³/₇«. Det var mig længe gaadefuldt, hvilken »*Palpicorn*« kan kunde mene med dette navn, indtil tilsidst autornavnet GRAV. ga mig løsningen; det maatte være *Actobius cinerascens* GRAV., som han vel neppe hadde kunnet undgaa at finde. Men slæktnavnet *Actobius* hadde han ikke kjendt, og da han syntes det lignede *Ochthebius*, skrev han freidig »*Ochthebius cinerascens* GRAV.« Men enhver koleopterolog vil tænke sig min forbauselse, da jeg under dette navn i hans samling finder *Stenus clavicornis* SCOP.

»*Anodus morio* GRAV. Lyngør, ¹³/₆« og »*Quodus*³ *eden-tulus* BLOCK. Stensøen, ²/₉«. Her har han opført to synonyme

¹ Med et ! betegnes, at jeg selv har kontrollert den angivne bestemmelse.

² Eksemplarer i STRANDS samling, som er forsynet med samme lokal- og datoetiket som i avhandlingen kalder jeg STRANDSKE originaleksemplarer.

³ STRAND er kommet til dette merkelige og hittil ukjendte slæktnavn ved, at han har læst feil paa en skreven etiket i universitetets samling og har reproducert dette ganske raat — høist letvindet!

artsnavn for det samme dyr, men formentlig ved en overseen i korrekturen eller en anden lignende feil utstyret dem med forskjellige slægtsnavne, saa den under navnet *Staphylinus globulifer* GEOFFR. velkjendte art paa denne maate som en Tordenskiolds soldat optræder flere gange. Og skjæbnens ironi har dertil spillet ham det puds, at originaleksemplaret til hans »*Quodus edentulus* BLOCK« i virkeligheden er det interessanteste dyr i hele samlingen nemlig *Staphylinus (Tasgius) ater* GRAV., som han saaledes hadde kunnet opføre som »ny for faunaen« og »unicum«.

»*Thanatophilus dispar* HERBST. Giving ^{30/6} und Lyngør ^{26/8}« er ialfald for Givingeksemplarets vedkommende *sinuatus* FBR. — Arten er hos os kun kjendt efter et eksemplar, jeg har tat i Alten i Finmarken 1910.

»*Aphodius scybalarius* Ill. Hol ^{13/7}« er *A. lapponum* Gyll. — *A. scybalarius* opgis av SIEBKE som fundet av GRIMSGAARD ved Sarpsborg, men SIEBKE tilføier »a me non visus« — fundet trænger ialfald bekræftelse.

»*Aphodius tristis* PANZ. Lyngør ^{29/5}« er *A. (Ammonoecius) brevis* ER. — Hvad jeg hittil har set av formodede *A. tristis* fra norske findsteder har altid været andre mindre, svarte *Aphodius*arter.

»*Dasytes coeruleus* Payk. Aal ^{23/7}« er efter originaleksemplaret *D. niger* L. — *D. coeruleus* PAYK. er hittil hos os kun paavist i kystegnene fra Hvaler til Grimstad; jeg har desuten fundet et vingedække av denne art ved Kongsberg, men derfor behøver arten ikke findes der.

»*Apion pomonae* FBR. Lyngør«. Jeg har ikke kunnet finde noget ekspl. av denne art i STRANDS samling, men anser bestemmelsen for meget tvilsom. Ogsaa det andet norske fund av denne art »Kristiania (MOE)« i W. M. SCHØYEN, Suppl. til SIEBKE's enum. Chr. Vid. Selsk. Forh. 1879, nr. 9 trænger bekræftelse.

»*Otiorrhynchus atroapterus* DE GEER Hol ^{15/7}«. Originaleksemplaret er som man paa forhaand kunde vite, hvis det ikke muligens var en lokalitetsforveksling, feilaktig bestemt; det er *O. dubius* STRØM. — *O. atroapterus* er hos os hittil kun kjendt fra Jæderens flyvesandfelter.

»*Barynotus obscurus* FBR. Hol ^{17/7}«. Originaleksemplaret er ogsaa i dette tilfælde *Otiorrhynchus dubius* STRØM.

Hermed har jeg behandlet de arter, hvis forekomst vilde hat nogen videre faunistisk interesse. Men til belysning av hans bestemmelsers værd forøvrig vil jeg ytterligere anføre nogle av de mest forbausende av disse; hans

<i>Xantholinus punctulatus</i> PAYK.	er en <i>Philonthus</i>
<i>Bolitochara lunulata</i> PAYK.	- <i>Anthophagus caraboides</i> LIN.
<i>Tachinus proximus</i> KR.	- <i>Arpedium quadrum</i> GRAV.
<i>Hylurgus piniperda</i> LIN.	- <i>Hylastes ater</i> PAYK.
<i>Agelastica alni</i> LIN.	- <i>Phyllodecta vitellinae</i> LIN.
<i>Crepidodera exoleta</i> LIN.	- <i>Ceutorrhynchus</i> <i>troglogytes</i> FBR.
<i>Cassida rubiginosa</i> ILL.	- <i>Phyllodecta vitellinae</i> LIN. og
<i>Cassida vibex</i> LIN.	- <i>Corynetes coeruleus</i> DEGEER.

O. S. V.

Til slutning om denne avhandling kun den bemerkning, at det vidner om en til det karikaturmæssige grænsende freidighet, at en mand, som ikke er kommet saa langt, at han kjender en *Cassida* fra en *Phyllodecta* eller en *Corynetes* utgir »videnskabelige« avhandling over coleoptera, til og med paa et fremmed sprog og i et fremmed land.

2.

»Entomologiske meddelelser« Ent. Tidsskrift, Stockholm B. 21, 1900, s. 30.

I en note til disse meddelelser gjør hr. STRAND os det klart, at han ikke kjender saa meget til sit fædreland, at han vet at Sæterstøen (eller som det av den engelske forfatter er skrevet »Sæterstoen«) er en jernbanestation i nærheten av Kongsvinger, paa banelinien Kristiania—Stockholm og særdeles vel kjendt av enhver Kristianialepidopterolog.

Han refererer i disse »meddelelser« en avhandling av den engelske entomolog Dr. T. A. CHAPMAN om utbyttet av en entomologisk sammelreise i Norge, deriblandt ogsaa Coleoptera, bestemte av G. C. CHAMPION, og nævner her de merkeligste av CHAPMANS fund, alle fra Bossekop i Alten, næsten 70⁰ nordlig bredde. Det er jo naturligvis i sin orden, at hr. STRAND refererer en saadan avhandling; det er jo endogsaa rosværdig, at han vil utvide vor kundskap om dette arbeide, som han har faat ved «forfatterens godhed«, men som vi andre forutsættes at være uvidende om. Men hvad der ikke er i sin orden, og langt fra rosværdig, snarere kunde berettigede til en vis dadel er, at denne samme mand, som fortvæk publicerer »videnskabelige« arbeider om koleoptera, ikke gjør opmerksom paa det overordentlig litet sandsynlige i en del av de av CHAPMAN som fundne ved Bossekop opførte arter, saaledes *Bembidium paludosum* Pz. og *doris* Pz., *Ilybius guttiger* ER., *Tachinus humeralis* GRAV. og *Scolytus pruni* RATZ., av hvilke de to første

kun er fundet til henimot 63° 30', mens de tre sidste overhodet ikke med bestemthet er fundet i landet. Hr. STRAND burde kunnet anføre, at de sandsynligvis var forvekslede med henholdsvis *Bembidium lapponicum* THOMS., *B. Grapei* GYLL., *Ilybius ænescens* THOMS. eller *angustior* GYLL., *Tachinus proximus* KR. og *Scolytus Ratzeburgi* JANSON, som alle er meget utbredte i de arktiske egne og som f. eks *Bembidium lapponicum* THOMS. findes meget talrig ved Altenelven ikke langt fra Bossekop.

3.

»Fortegnelse over coleoptera samlede av hr. A. Wollebæk særlig i Fredriksstad omegn«. Nyt Mag. f. Naturv. B. 37. Kr.ania 1900, 308 og fig.

Avhandlingen har mindre interesse, da det væsentlig er almindeligere saker, som er opregnede i den, men der er dog nogle arter, som maa ontales lidt nærmere, saaledes:

Amara torrida ILL. Fokstuen. Bestemmelsen er ganske sikkert enten feilaktig eller der foreligger en lokalitetsforveksling. *A. torrida* ILL. er efter hvad vi hidtil vet, ikke fundet længer syd end ved Sannæssjøen (vel 60° N. Br.)!

Gaurodytes uliginosus LINN. fanget ³¹/₃ 94. Eksemplaret er *Agabus Sturmi* GYLL. Det samme er forresten ogsaa tilfældet med SIEBKES ekspl. fra Hovind i Østre Aker — arten har saaledes endnu ikke erhvervet borgerret i vor fauna.

S. granulata Thunbg. ¹⁵/₃, ¹⁴/₁₀ og ¹/₁₁. Alle tre eksemplarer har jeg set; de er den for Norges fauna ikke tidligere opførte *S. carinata* HBST. Eksemplarerne er betydelig mattere og ikke paa langt nær saa hvælvede som den østerrigske alpeform *S. carinata austriaca* OTTO, av hvilken jeg har tat et litet og meget utpræget eksemplar i Wechselgebirge i nærheten av Wien. De stemmer fuldkommen med sydsvenske og er som disse en smule mere glinsende end bøhmiske eksemplarer i min samling og maa nærmest regnes til den typiske form om end muligens paa overgang til *austriaca* OTTO. Jeg gjør denne bemerkning her, da GANGLBAUER i Käfer Mitteleuropas III, s. 186 forledet ved C. G. THOMSONS ord i hans diagnose »*leviter convexa nitidula*« (vel nærmest i motsætning til diagnosen for de to andre arter: *obscura* LIN. og *tristis* ILL.) har fremsat den formodning, at de sydsvenske ekspl. skulde tilhøre formen *austriaca* OTTO, hvilket de saaledes neppe gjør, efter mine 4 svenske ekspl. fra Stehag i Skåne at dømme.

Hister carbonarius ILL. — 3 ekspl. er samtlige *H. neglectus* GERM. Av den ækte *H. carbonarius* HOFFM. har jeg kun set et norsk sikkert eksemplar: Gran paa Hadeland! De

ved Kristiania fundne ekspl. viser sig at tilhøre *H. ventralis* MARS.

Poecilnota variolosa PAYK. er *Dicerca moesta* FBR.

Barynotus moerens FBR. er *B. obscurus* FBR. Hvorvidt *B. moerens* FBR. findes hos os, er meget tvilsomt; jeg har ingen norske ekspl. set: SCHNEIDERS fra Bergen, som nævnes hos SIEBKE er *B. Schönherri* ZETT. Av de to andre fund: Rise i Opdal (Bohemann) og Sarpsborg (Grimsgaard) antar jeg det første for meget usandsynlig, det andet trænger bekræftelse.

4.

»Om nogle staphylinider og phytophage hymenoptera« samlede av EMBR. STRAND. Archiv for Matematik og Naturv. B. XXII. Nr. 3, Kr.ania 1900.

Bestemmelserne av staphyliniderne er utførte av min ven dr. MAX BERNHAUER (før Stockerau ved Wien, nu Horn i Nieder-Oesterreich).

Av en del av de sjeldnere arter findes ikke materialiet længere, kfr. bemerkningen i indledningen; men der findes dog blandt det øvrige en hel del feiltagelser av forskjellig slags. Og jeg har en vis formodning om, at listen ved siden av de av BERNHAUER bestemte arter ogsaa indeholder en del, som er bestemt av STRAND selv.

Stenus bilineatus J. SAHLB. opføres fra Ødemark og Lier. Lier-eksemplaret er indsat av STRAND i det zool. museums samling, men viser sig at være *S. binotatus* LJUNGH. og det samme vil vistnok sandsynligvis ogsaa det andet ekspl. fra Ødemark være. *S. bilineatus* er hos os kun fundet i landets nordligste egne: Maalselven (LYSHOLM)! og Tana (SCHNEIDER)!

Tachinus scapularis STEPH. opføres fra Løkta og Klovimoen i Helgeland og fra Kongsberg. Ekspl. fra de to første steder er av STRAND indsat i det zool. museums samlinger; begge er i en ytterst elendig forfatning, men dog bestembare og kun *laticollis* GRAV.; ekspl. fra Kongsberg findes ikke, men har neppe heller været andet; under min virksomhet i 25 aar paa Kongsberg har jeg ikke set *scapularis* der, likesaalidt som den er fundet av andre inden Skandinavien.

Coryphium angusticolle STEPH. er efter meddelelse fra hr. BERNHAUER *C. Letzneri* SCHWARZ.

Olophrum consimile GYLL. er *O. alpinum* HEER.

Der opføres to merkværdigheter i dette arbeide, to arter, som begge fremhæves som »ny for Skandinavien fauna«, nemlig *Gnypeta violacea* BERNH. og *Tachyporus obsoletus* uten autornavn. Om den første av disse oplyser STRAND i et senere arbeide, at den er = *Gn. coerulea* SAHLBG.; man skulde da

tro, at BERNHAUER først hadde bestemt vedkommende eksemplar som en ny art og git den et nyt navn, men senere var kommen til det resultat, at det var den kjendte art *coerulea*. Men naar jeg ser paa avhandlingen i sin helhet, naar jeg ser, at han i en flerhet av tilfælde i samme opfører som »ny for Norges fauna« arter, som av andre tidligere er publicerte som norske, naar jeg ser den høist mangelfulde kjendskap, han lægger for dagen, til hvad der tidligere er publiceret om den norske koleopterfauna, kommer jeg til det resultat, at hele arbeidet er i høi grad et slurvet hastverksarbeide, hvor BERNHAUER tilsynelatende blir staaende med ansvar for STRANDSKE skrivfeil, som *violacea* for *coerulea* SAHLB., *obsoletus* for *obtusus*, *bi-lineatus* for *binotatus* etc.

5.

»Norske findesteder for Coleoptera« ved EMBR. STRAND. Nyt Magazin f. Naturvidenskab, B. 39, H. 4, Kr.ania 1901.

Heri gis en fortegnelse over Staphylinider, bestemte av dr. M. BERNHAUER og Apionider bestemte av J. SCHILSKY.

Av uriktigheter her — og her er feilen for en del vedkommende determinators, og skyldes ikke alene STRANDS slurveri — bemerkes:

Oxypoda filiformis REDT. opføres som ny for Skandinavien efter ekspl. fra Aal og Krafseli i Næs. De to ekspl. var begge i en ytterst elendig forfatning og slet præparerte og av BERNHAUER bestemte som *filiformis*?; men STRAND publicerer dem utenvidere, uten at medta spørsmålstegnet, som ny for Skandinavien. Saa paalidelig er manden! Efter ompræparering av ekspl. viser de sig at være *O. exoleta* ER.

Apion opeticum BACH er *Apion cerdo* GERST. og *A. columbinum* GERM. er *A. aethiops* HBST. Nogen borgerret i vor fauna har disse to arter efter dette ikke erhvervet. Derimot er *A. minimum* HERBST riktig bestemt.

6.

»Faunistiske notiser om Staphylinider, Cassidiner og Coccinellider« av EMBR. STRAND. Det kgl. norske videnskabs-selskabs skrifter, 1901, nr. 7.

Avhandlingen indeholder ingen urimeligheter, og da materialet heller ikke kan findes blandt de STRANDSKE kasser, forbigaas den her.

7.

»Norske fund av Rhynchophorer« av EMBR. STRAND. Kr.ania Videnskaps-selskaps forhandl. 1903, nr. 2, Kr.ania 1903.

Materialiet for denne avhandling bestaar av en 4—5 cigar-kasser, à ca. 12 × 20 cm., fulde av Curculionider, hvorav den

ene søkfull av bare *Strophosomus rufipes* STEPH. (*capitatus* BEDEL, *coryli* THOMS.), staaende urørte, som de er kommen tilbake fra vedkommende determinator dr. G. STIERLIN i Schaffhausen. Som det vil fremgaa av efterfølgende er bestemmelsen saa under al kritik, at det forundrer, at de virkelig kan være bestemte av dr. STIERLIN; men det maa dog sandsynligvis være riktig, siden STRAND opgir det, og der i denne samling ogsaa findes nedsat 3 ekspl. av den samtidig av dr. STIERLIN (i Mitt. d. schweiz. ent. Gesellsch. B. 18, H. 10) beskrevne *Anthonomus Strandi* STIERL. forsynet med en særlig rosenrød papirlap. Dette kan kun forklares ved, at den dengang over 80-aarige olding, da han fik sig oversendt en 4—5 cigarkasser med de mest rædselfuldt præparerte curculionider med snesevis, ja op til 50—100 ekspl. av enkelte av de aller almindeligste arter, er blit i høieste grad opbrakt over dette misbruk av hans indsikt og arbeide og har tat den hele determination altfor utilatelig letvint uten at tænke paa den forvirring, han med sin autoritet foraarsaker i et lands zoogeografi, naar han likeoverfor en saa usakkyndig og kritikløs person som avsenderen gir ham anledning til at fortælle, at *Orchestes fagi* hopper omkring paa Finmarkens, jeg vet ikke om STRAND har tænkt sig, bjerk, older eller vidje eller om han overhode har gjort sig nogen tanke derom. Det er jo ogsaa et misbruk, som ikke skarpt nok kan paatales, at en som ikke selv kan bestemme de almindeligste ting, sender avsted til velvillige videnskapsmænd en uordnet masse av alt mulig, som denne altfor velvillige mand med flid og møie skal gjennemgaa, og at avsenderen herpaa laver et »videnskapelig« arbeide ved simpelthen uten kritik at opregne de navne, han har faat opgit, og ikke selv har kunnet kontrollere.

Av de i STRANDS fortegnelse opførte 118 arter, er følgende ca. 40 arter for samtlige eller flere eksemplarers vedkommende feilaktig bestemte:

14. *Apion simum* GERM. er dels *curtirostre* GERM. dels *simile* KIRB. Opføres av STRAND som ny for faunaen. Den er hittil ikke fundet i landet.
18. *Apion angustatum* GYLL. = *meliloti* KIRB. er det ene ekspl. *curtirostre* GERM. fra Sande, det andet fra Suldal er *marchicum* HBST. Opføres av STRAND som ny for faunaen. Den er hittil ikke fundet i landet.
19. *Apion loti* KIRBY er *curtirostre* GERM.
20. *Apion craccae* L. er *cerdo* GERST. Av *A. craccae* har jeg kun set ét norsk ekspl., tat av ESMARK formodentlig ved Kristiania.

21. *Apion pubescens* KIRBY er *A. simile* KIRB. Opført av STRAND som ny for faunaen. Den er hittil ikke fundet i landet.
22. *Apion pallipes* KIRBY er *A. viciae* PAYK. Opføres av STRAND som ny for faunaen. Den er hittil ikke fundet i landet.
24. *Apion minimum* HERBST. Under dette navn stod der 53 ekspl., herav var 48 *A. simile* KIRB., 1 *A. ervi* KIRBY, 1 *Anoplus plantaris* NAËZEN og 1 *Anthonomus rubi* HBST. Den er hittil kun fundet paa Jæderen ifl. HELLIESEN, samt av STRAND ved Skien.
26. *Sitona griseus* FBR. er *S. lineatus* L. Er hittil kun fundet paa Jæderen (HELLIESEN)!
27. *Sitona tibialis* HERBST er *S. lineellus* BONSD.
29. *Sitona sulcifrons* THUNBERG er forskjellige arter, ekspl. fra Nordreisen er *S. lineellus* BONSD.; *S. sulcifrons* er endnu ikke med sikkerhet paavist længre nord end til Aamot i Østerdalen (61° 4')
31. *Sitona Waterhousei* WALTON er *S. lineellus*. STRAND opfører den som vistnok ny for Skandinavien; det er den ialfald ikke efter disse eksemplarer.
35. *Polydrusus avernicus* DSBR. er synonym med *P. pilosus* GREDLER = *binotatus* THOMS. Hvorfor kan ikke STRAND gjøre sig den umake at opføre de gjængse navne?
37. *Phyllobius vespertinus* FBR. er synonym med den almindelige *P. pyri* L. Samme bemerkning.
38. *Phyllobius Heydeni* STIERL., som er beskrevet efter croatiske eksemplarer, er ifl. SCHILSKY (Küst. Käf. Eur. B. 46, nr. 43) den overalt forekommende varietet av *Ph. maculicornis* GERM. med grøn skjælbedækning og saaledes ikke denne »for Skandinavien nye art«, men en overalt temmelig almindelig varietet.
- 39 og 40. *Phyllobius calcaratus* SCHÖNH. og *alneti* FBR. STRAND hadde to eksemplarer, som er bestemte under hver sit navn. Begge er *glaucus* Scop. = *calcaratus* FBR.
42. *Otiorrhynchus monticola* GERM. er den i det arktiske almindelige *O. arcticus* O. FBR. = *laevigatus* GYLL. og var. *blandus* GYLL.
48. *Otiorrhynchus Tournieri* STIERL. er *O. dubius* STRØM = *maurus* GYLL. forskj. former, men ikke *O. Tournieri*, som efter REITTER (W. ent. Zeitung 1913, 85) ogsaa er en slankere form av *dubius*. Ogsaa denne »for Skandinavien nye art« er saaledes en feiltagelse. Varieteten *Tournieri* er hittil ikke iakttt her.
51. *Barynotus obscurus* FBR. Av de 5 ekspl. er de to fra Kristiania riktig bestemte, mens 2 fra Stavanger og 1 fra

- Sopnes i Langfjorden i Talvik (ikke i Alten) er *B. Schönerri* ZETT. *B. obscurus* er saaledes ikke »ny for den arktiske fauna,« og heller ikke for »vestlandet,« da den allerede av SIEBKE i hans enumeratio er opført som funden ved Bergen og i Hardanger av SCHNEIDER.
53. *Trachyphloeus squamulatus* OL. er *Tr. laticollis* BOH. = *rectus* THOMS og *spinimanus* THOMS. nec GERM. Ogsaa dette »unicum,« som kaldes »ny for Skandinavien « var saaledes en feiltagelse.
54. *Tr. aristatus* GYLL. de to ekspl. er *laticollis* BOH. fra Aal og *bifoveolatus* BECK = *rostratus* THOMS. Heller ikke denne art faar saaledes efter de STRANDSKE eksemplarer borgerret i vor fauna. Arten er imidlertid om end sjelden adskillig utbredt over den sydøstlige del av landet fra Kragerø (ULLMANN)!, Kongsberg!, Krekling!, Kristiania (opført av W. M. SCHØYEN i Chra. Vidensk. selsk. forh. 1879 nr. 3 som *digitalis* GYLL., fundet av MOE), talrig ved Roverud i Solør under oversvømmelse ^{28/5} 1912!, Aamot i Østerdalen!
66. *Hylobius pinastri* GYLL. Under dette navn stod foruten riktig bestemte ekspl. *Hylobius abietis* L. fra Ulefos og *Pissodes pini* L. fra Suldal.
68. *Hypera elongata* PK. er *Phytonomus (Hypera) pedestris* PK.
70. *Phytonomus nigrirostris* FBR. er *Ph. meles* FBR.
73. *Doritomus tortrix* L. er *D. rufulus* BED. = *pectoralis* GYLL. STRANDS overlegne bemerkning til SCHNEIDER falder ganske til jorden; den mangler, da bestemmelsen er uriktig, ethvert fundament.
76. *Pissodes validirostris* GYLL. er *P. pini* L.
77. *Balaninus pyrrhoceras* MRSH. er *Balanobius salicivorus* PK. Et ekspl. fra Bergen er *Ceutorrhynchus punctiger* GYLL.
83. *Coeliodes cardui* HERBST er *Cidnorrhinus 4-maculatus* L. = *C. didymus* FBR. THOMS. Ogsaa denne »ny for Skandinavien« viser sig saaledes at bero paa en feiltagelse.
85. *Ceutorrhynchidius apicalis* GYLL. er *Ceutorrhynchus querceti* GYLL.
- 86 og 87 *Ceutorrhynchidius nigrinus* MARSH og *C. pulvinatus* GYLL. er begge *Ceutorrhynchus floralis* PAYK.
88. *Ceutorrhynchus arator* GYLL. er *C. cochleariae* GYLL. Opføres av STRAND som »ogsaa ny for Skandinavien,« men er ogsaa en feiltagelse.
89. *Ceutorrhynchus scapularis* GYLL. er *C. erysimi* FBR. Istedderfor »nok en for Skandinavien ny art« altsaa nok en feiltagelse!

90. *Ceutorrhynchus erysimi* FBR. er *C. contractus* MRSH.
91. *Orchestes fagi* L. er *O. foliorum* MULL. = *O. saliceti* FBR., THOMS. Det viser sig saaledes at SPARRE SCHNEIDER har ret, naar han i »Maalselvns Insektfauna, I. Coleoptera,« i Tromsø Museums Aarshefter 33, side 156 uttaler om dette STRANDS fund av *O. fagi* paa en del arktiske lokaliteter, at han tror »man trykt kan gaa ut fra, at det er vor gamle skikkelige *O. foliorum*, som i denne besynderlige domino kravler omkring i det arktiske Norges saliceter!«
97. *Orchestes decoratus* GERM. Ekspl. fra Vikesund (Modum) er *O. rusci* HERBST.
- 102 og 103 *Gymnetron noctis* HERBST og *G. melanarium* GERM. er begge *G. beccabungae* v. *nigrum* HARDY. Heller ikke *G. melanarium* blir saaledes nogen »ny for faunaen.«
106. *Acalyptus rufipennis* SCHH. er ikke andet end en aberration av den almindelige *A. carpini* HERBST.
107. *Anoplus roboris* SUFFR. kun ekspl. fra Skien, Saude og Porsgrund er riktig bestemt, samtlige de andre er *plantaris* NÆZEN = *depilis* THOMS., saaledes altsaa samtlige fra arktiske lokaliteter. En enkelte *Orchestes stigma* GERM. fra Skien hadde forvildet sig ind blandt de andre.
111. *Anthonomus Strandi* STIERLIN. »Denne for videnskapen nye art« kan neppe engang kaldes en aberration av den paa sine steder ganske talrige *Anth. varians* PAYK. Da den opførtes som fundet ved Kongsberg, sendte jeg i sin tid en del ekspl. av den dersteds almindelige *variens*-form til dr. KARL DANIEL i München, som erklærte dem for kun at være *variens*. Nu har jeg til overflod faat se 3 type-ekspl.; de er ogsaa almindelige *variens*.
113. *Magdalis asphaltina* BOH. er *M. carbonaria* LIN., som er ganske almindelig i det arktiske. Det beror sikkert paa en lignende feilbestemmelse eller en forveksling av lokalitet, naar *M. asphaltina* er opført fra Bossekop i Alten, som fundet av STAUDINGER og WOCKE.
115. *Hylastes cunicularius* ER. En del av ekspl. fra Ulefos er typiske *H. ater* PAYK. Et par av de andre kan maaske, omend tvilsomt henføres til *cunicularius*.
116. *Hylesinus vittatus* FBR. er *H. fraxini* PANZ. Heller ikke »denne for Skandinavien nye art« er saaledes andet end en feiltagelse.

Det viser sig saaledes, at av samtlige de av STRAND med »ny for faunaen« »ny for Skandinavien« og »ny for videnskapen« betegnede ca. 20 arter er det kun *Anthonomus pedicu-*

larius L. og *Cryphalus abietis* RATZ., som ikke er feilaktig bestemte. Den første av disse to er i SCHØYENS før nævnte avhandling opført, under navn av *A. ulmi* DE GEER som funnet av MOE ved Kristiania, saa heller ikke denne art kan STRAND betegne som ny for faunaen

8.

»Mindre meddelelser vedrørende Norges Coleopterfauna.«

Av EMBR. STRAND. Arch. f. Math. og Naturv. B. XXVI, Nr. 3. Kristiania 1904.

Materialet for denne avhandling er kun høist ufuldstændig opbevaret, men hvad jeg har kunnet kontrollere av bestemmelse-erne gir mig det samme indtryk, som saa ofte naar utenlandske større eller mindre autoriteter har utført bestemmelser av norsk materiale, at de har gaat ut fra sit eget lands fauna og ikke fra det lands, hvorfra determinanderne skriver sig; kfr. ogsaa E. REITTERS svar til min for tidlig avdøde ven P. FRISENDAHL, (Stockholms entom. forenings tidsskr. 1917, s. 301) at han kjendte jo ikke noget til den svenske fauna.

Her er bestemmelse-erne utført av dr. K. PETRI i Schäßburg, Siebenbürgen, kjendt som specialist for slekten *Hypera* (*Curc.*)

De feilbestemmelser, jeg har kunnet kontrollere er følgende:

Haliplus fulvicollis ER. er dels *ruficollis* DEGEER, dels *fluviatilis* AUBÉ.

Haliplus confinis STEPH. er *H. fluviatilis* AUB.

Hydroporus nigrita FBR. er dels *H. umbrosus* GYLLH. dels *erythrocephalus* L.

H. tristis PK. er *H. palustris* L.

Agabus Solieri AUBÉ er *A. bipustulatus* L.

Gyrinus marinus GYLL. er *G. opacus* SAHLB.

Bythinus puncticollis DENNY er vistnok *B. nigripennis* AUBÉ ♀.

Cyrtoscydmus Godarti LATR. er *Stenichnus collaris* MÜLL.

Aphodius gibbus GERM. er *A. piceus* GYLL.

Apion livescerum SCHH. er *A. marchicum* HBST.

Phratora (Phyllodecta) atrovirens CORNEL. er *P. vitellinae* L.

For mig er opgaven over baade *Metabletus* (recte *Microlestes* eller *Blechrus) maurus* STRM., *Harpalus neglectus* SERV., *Tachyporus formosus* MATTH., *Anthrenus fuscus* LATR., *Rhyncholus porcatus* GERM. og *Tomicus cembrae* HEER mindst likesaa uriktige; nogen borgerret i den skandinaviske fauna kan de efter STRANDS publikationer ikke faa.

Zusammenfassung.

Wegen der vielen Unwahrscheinlichkeiten in den Publikationen des Herrn EMBR. STRAND über norwegische Koleopteren hat der Verfasser vorgenommen, das Material für sämtliche diese Publikationen zu revidieren. Es ergab sich hierbei, daß die Bestimmungen sehr inkorrekt waren, sowohl die des Herrn STRAND selbst wie viele der anderen, insbesondere die des verstorbenen Herrn Dr. G. STIERLINS, wo von ca. 20 Arten, die als »neu für die norwegische« oder »skandinavische Fauna« bezeichnet waren, nur 2 richtig bestimmt waren.

Der Verfasser hat einerseits den Verdacht, daß mehrere der Bestimmungen, für welche Ausländer als Determinatoren mit der Verantwortlichkeit laut STRANDS Arbeiten stehen, realiter von Herrn STRAND selbst herrühren oder durch Schreibfehler und Ungenauigkeit STRANDS verursacht sind; andererseits hat er auch den Eindruck erhalten, daß die Herren Determinatoren ihre Aufgabe allzu leicht genommen haben und, von ihrer Kenntnis der eigenen Fauna ausgehend, die Bestimmungen ausgeführt haben ohne daran zu denken, welche Verwirrung sie veranlassen zur Kenntnis der Fauna eines anderen Landes mit sehr verschiedenen Faunenelementen.

Übrigens hebt der Verfasser die an das karikaturmäßige grenzende Unbefangenheit des Herrn STRANDS hervor, daß er, der nicht soweit gekommen war, eine *Cassida* von einer *Phyllodecta* oder einem *Corynetes* unterscheiden zu können, wissenschaftliche Arbeiten über Koleopteren publizierte, zumal in einer fremden Sprache und in einem fremden Lande.

Herr STRANDS koleopterologische Arbeiten sind völlig wertlos; seine Aufgaben sind unbrauchbar ohne eine eingehende Revision.

Fortegnelse over Macrolepidoptera

samlet ved Spro paa Nesodden.

Av

K. Haanshus.

I de sidste 6 aar har jeg fra begyndelsen av april til slutten av oktober samlet lepidopterer ved Spro paa Nesodden (Akershus amt), og da jeg deriblandt har fundet meget av interesse, har jeg herved villet publicere mine fund som et bidrag til kjendskaben om vort lands entomogeografi. Til indsamlingen har jeg benyttet baade sukker- og lyskøder, det sidste med udmerket resultat, da jeg paa heldige aftener omkring en stor

acetylenlampe anbrakt paa min altan har kunnet fange Heterocerer i hundretal. Med sukkerkøder, som jeg har tilberedt efter de forskjellige opskrifter, har jeg hat mindre held; den bedste sukkerkøder fik jeg fra Böttcher i Berlin; den har jeg ogsaa benyttet til fangst av dagsommerfugle og fanget deriblandt *V. polychloros* L. som tidligere kun er fundet i Nedesnes amt iflg. Schøyens fortegnelse av 1893, som jeg har søkt at holde à jour med hvad der senere er publiceret av norske entomologer.

Av lepidoptera nye for Akershus amt og derav enkelte (*) nye for Norge har jeg fundet 26 arter:

Vanessa polychloros L. *Chrysophanus amphidamas* ESP. *Nola strigula* SCHIFF. (før kun i Smaalenene). **Lithosia sororcula* HUFN. (ny for Norge). *Polyploca flavicornis* L. *Agrotis lineogrisea* SCHIFF. (før kun i Bratsberg og Nedenes). *A. fimbria* L. (før kun i Nedenes og Lister). *A. orbona* HUFN. *A. candelarum* v. *Jotunensis* SCHØYEN. *A. prasina* L. (før kun i Nordland). *A. stigmatica* HB. **Helotropha leucostigma* HB. (ny for Norge). *Leucania lithargyrea* ESP. *Grammesia tigrammica* HUFN. *Caradrina selini* B. (før kun i Buskerud). *Orthosia helvola* L. **Heliiothis dipsacea* L. (ny for Norge). *Toxocampa cracca* F. (ny for Norge). **Zanclognatha tarsiplumalis* HB. (ny for Norge). *Acidalia virgularia* HB. (før kun i Smaalenene). *A. bisetata* HUFN. (før kun Lister). *Lythria purpuraria* L. **Lygris associata* BKH. (ny for Norge). **Cidaria rivata* Hb. **Eupithecia trisignaria* H. S. *Eupithecia sinuosaria* EV. (før kun i Smaalenene).

I fortegnelsen har jeg i parentes opført de fund, jeg under ophold i Stokke (Jarlsberg og Larviks amt), i Tuddal (Bratsberg amt), i Hol (Buskeruds amt) og i Bagn (Kristians amt) har gjort, og som er nye for disse lokaliteter.

Rhopalocera.

Papilionidae.

1. *Papilio machaon* L. alm. i juni—juli.
 2. *Parnasius apollo* L. ikke sjelden, juli—august; av aberrationer har jeg fundet *pseudonomion* CHR., *decora* SCHTZ., *nexilis* SCHTZ., *graphica* STICH., *flavomaculata* DEK., *bruneomaculata* ST.
- ### *Pieridae.*
3. *Aporia crataegi* L. ikke sjelden, juni—juli.
 4. *Pieris brassicae* L. almindelig, mai—september.
 5. *P. rapae* L. meget almindelig, fra april—september; c. ab. *deleta* STRAND, *flavescens* RØH.
 6. *P. napi* L. meget almindelig, mai—september; c. ab. *nepaeae* ESP., *impunctata* RØH.

7. *Antocharis cardanimis* L. almindelig, mai—juni.
8. *Leptidia sinapis* L. meget almindelig, mai—juli, c. ab. *sartha* RL., *subgrisea* STGR., *lathyri* HBN.
9. *Gonopteryx rhamni* L. meget almindelig, mai—september. *Nymphalidae*.
10. *Limenitis populi* L. ikke sjelden, juli.
11. *Pyrameis atalanta* L. august 1914 meget almindelig, ellers ikke hyppig; toges paa sukkerkøder.
12. *Vanessa io* L. ikke almindelig, juli.
13. *V. urticae* L. meget almindelig, mit tidligst tagne ekspl. fra marts, det senest tagne fra oktober. (*v. polaris* STGR. fra Bratsberg amt).
14. *V. polychloros* L. en ♂ paa sukkerkøder ^{25/8} 14; ny for Akershus amt.
15. *V. antiopa* L. ikke sjelden, overvintrede ekspl. med hvidagtig vingebraem i mai, siden juli—august.
16. *Polygonia c album* L. almindelig, juni—august.
17. *Melitaea cinxia* L. ikke sjelden, juni—juli.
18. *M. athalia* ROTT. almindelig, juni—juli. (*M. aurelia* NICK. juli, Bratsberg amt).

Jeg formoder, at der blandt mine *M. athalia* fra Sprogssaa findes *M. aurelia*, men da disse 2 arter ikke er lett at skjelne fra hinanden (cfr. SPARRE-SCHNEIDER: Tromsø Museums aarshefte 34 side 196 og 197) har jeg henført alle til *athalia*.

SEITZ sier vistnok i »Großschmetterlinge des palaearktischen Faunengebietes« 1 Band om *M. aurelia*: »Kentlich ist die Art an der fuchsrot behaarten Palpen, die bei *athalia* weiszlich, nur zuweilen und nur an der Wurzel etwas rötlichgelb sind«, og om *M. athalia*: »Bei zweifelhaften Stücken geben die Palpen Aufschluß, die von oben gesehen keine rote Beborstung, sondern eine schwärzliche unten etwas gelblichuntermischte Behaarung zeigen«. Her sies paa et sted, at *athalias* palpers haarbørster er hvitlige, kun undertiden og blot ved randen noget rødliggule og paa et andet sted, at palpernes haarbørster er sortagtige. Hvilket er saa hvilket? Diagnosen synes mig fremdeles noksaa vanskelig.

19. *Argynnis selene* SCHIFF., almindelig, juni—august.
20. *A. pales* SCHIFF. v. *arsilache* ESP., ikke sjelden, juli.
21. *A. euprosyne* L., meget almindelig, juni—juli.
22. *A. ino* ROTT., ikke sjelden, juli.
23. *A. lathonia* L., almindelig, juli—august.
24. *A. aglaia* L., almindelig, juli—august.
25. *A. niobe* L., v. *eris* MEIG., almindelig, juli—august.

26. *A adippe* L., almindelig, juli—august.
27. *A. paphia* L., almindelig, juli—august.

Satyridae.

28. *Erebia ligea* L., almindelig, juli—august. Blandt mine eksemplarer har jeg ogsaa nogle som svarer til den hos SEITZ beskrevne v. *adyte* HB., skiller sig dog ikke i størrelse fra *ligea*. 2 eksemplarer fra Tuddal maa hénføres til *euryale* ESP.; v. *dovensis* STRAND. nævnes ikke hos SEITZ.
29. *Satyrus semele* L., ikke sjelden, juli—august.
30. *Pararge egeria* L., v. *egerides* STGR. almindelig, mai—juni.
31. *P. moera* L., almindelig, juni—juli.
(ab. *triops* Fuchs og ab. *monotonia* SCHILDE fra Hol).
32. *P. hiera* F., almindelig, mai—juni.
33. *Aphantopus hyperanthus* L., meget almindelig, juni—juli.
34. *Caenonympha pamphilus* L. meget almindelig, juni—august.
35. *Epinephele jurtina* L., juli—august, meget almindelig.

Lycaenidae.

36. *Callophrys rubi* L., meget almindelig, mai—juli; c. ab. *punctata* TUTT. og *immaculata* FUCHS.
37. *Zephyrus betulae* L., ikke sjelden, august.
38. *Chrysophanus virgaureae* L., meget almindelig, juli—august.
(ab. *oranula* FR., fra Tuddal).
39. *C. hippothoë* L., almindelig, juni—juli.
(ab. v. *stieberi* GERH. fra Hol og Valdres).
40. *C. phloeas* L., almindelig, juli—august.
(c. ab. *coeruleopunctata* STGR., ogsaa fra Stokke).
41. *C. amphidamas* ESP., juni. ny for Akershus amt.
42. *Lycaena argus* L., meget almindelig, juni—august.
43. *L. argyrognomon* BGST., almindelig, juli—august; c. ab. *callarge* STGR.
44. *L. optilete* KNOCH ikke sjelden, juni—juli.
(v. *cyparissus* HBN. Valdres, ny for Kristians amt).
45. *L. icarus* ROTT., almindelig, juni—august; ab. *iphis* MEIG., ab. *striata* TUTT., ab. *coerulescens* WHEEL., ab. *coerulea* FUCHS., ab. *amethystina* GILLM., ab. *pallida* TUTT.
46. *L. astrarche* BGSTR., ikke sjelden, juli.
47. *L. amandà* SCHN., ikke sjelden, juni—juli.
48. *L. semiargus* ROTT., almindelig, juni—juli.
49. *L. cyllarus* ROTT., ikke almindelig, juni.
50. *Cyaniris argiolus* L., almindelig, mai—juni og sjelden juli.
Hesperidae.
51. *Hesperia alveus* HBN., sjelden, juli.
(Ogsaa i Hol, ny for Buskeruds amt).
52. *H. malvae* L., almindelig, mai—juli.

53. *Thanaos tages* L., almindelig, juni—juli.
54. *Augiades sylvanus* ESP., almindelig, juni—juli.
55. *Erynnis comma* L., almindelig, juni—juli.

Heterocera.

Zygaenidae.

56. *Procris statices* L., almindelig, juni—juli.
57. *Zygaena filipendulae* L., almindelig, juli; c. ab. *cytisi* HBN.

Arctiidae.

58. *Nola strigula* SCHIFF., en ♀, juli, ny for Akershus amt.
59. *Nudaria mundana* L., almindelig, juli.
60. *Endrosa irrorella* CL., ikke sjelden, juni—juli.
61. *Lithosia complana* L., almindelig, juli—august, i mængder sammen med følgende art ved lyskøder.
62. *L. lurideola* ZINCK., almindelig, juli—august.
*63. *L. sororcula* HUFN., en ♂, juni paa lyskøder. Ny for Norge.
64. *L. lutarella* L., ikke sjelden, juli—august.
65. *Spilosoma mendica* CL., ikke almindelig, mai; en ♀ toges under eggægning paa undersiden av bladene av *prunus domestica*.

66. *S. menthastri* ESP., ikke sjelden, juni—juli.
(Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).

67. *Diacrisia sannio* L., ikke sjelden, juni—juli.

68. *Arctia caja* L., ikke sjelden, juni—august.

Lymantriidae.

69. *Orgyia antiqua* L. Larvene almindelig i juli paa *Prunus cerasus*. Imago i august.

70. *Stilnoptia salicis* L., sjelden, juni.

(*Lymantria monacha* L., en ♀ ¹⁷/₈ paa Ulvøen ved Kristiania).
Lasiocampidae.

71. *Trichiura crataegi* L., ikke sjelden i august, tat ved lyskøder. Blandt mine eksemplarer flere, som maa henføres til *ariae* HBN.

72. *Poecilocampa populi* L., sjelden, oktober.

73. *Eriogaster lanestr's* L. v. *avasaksae* TEICH. Larven ikke sjelden i juli paa *Betula* og *Salix*.

74. *Lasiocampa trifolii* ESP., ikke sjelden, august.
(Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).

75. *Macrothylacia rubi* L., ikke sjelden, juni.
Drepanidae.

76. *Drepana falcataria* L., ikke almindelig, august.

77. *D. lacertinaria* L., ikke almindelig, august.

Saturnidae.

78. *Saturnia pavonia* L., ikke sjelden, mai. Larven paa blaa-bærlyng.

Sphingidae.

79. *Sphinx ligustri* L., ikke sjelden, juni—juli.
80. *S. pinastri* L., ikke sjelden, juni; ²⁴/₈ tok jeg en nyklækket ♀ paa lyskøder.
81. *Mimas tiliae* L., almindelig, juni.
82. *Smerinthus ocellata* L., almindelig, juni. Larven paa *Salix*.
83. *Amorpha populi* L., almindelig, juli.
84. *Pergesa elpenor* L., ikke sjelden, juli.
85. *P. porcellus* L., sjelden, juli.

Notodontidae.

86. *Dicranura vinula* L., ikke almindelig, juni; er mørkere end tyske ekspl. og nærner sig v. *arctica* ZETT.
87. *Phalera bucephala* L., almindelig. Larven i mængde paa birk, ♀♀ klækkedes efter én vinter, ♂♂ efter 2 vintre.

Cymatophoridae.

88. *Cymatophora or* F., almindelig, juni—juli.
89. *C. duplaris* L., ikke sjelden, juni—juli.
90. *Polyploca flavicornis* L., april paa lyskøder; ny for Akershus amt.

Psychidae.

91. *Fumea casta* PALL. Larvesækkene meget almindelige.
92. *Talaeporia tubulosa* RETZ. Puppesækkene meget almindelige.

Sesiidae.

93. *Trochilium apiforme* ROSSI, ikke sjelden, juli.

Cossidae.

94. *Cossus cossus* L., almindelig, juni. Mine ekspl. meget mørke.

Hepialidae.

95. *Hepialus humuli* L., almindelig, juni.
96. *H. fusconebulosus* DE GEER, almindelig, juni—juli., (Fundet i Tuddal, ny for Bratsberg amt).
97. *H. sylvinus* L., ikke sjelden, juli.
98. *H. hecta* L., ikke sjelden, juli.

Noctuidae.

99. *Acronycta megacephala* F., ikke hyppig, juni.
100. *A. leporina* L., ikke almindelig, juli.
101. *A. psi* L. ikke sjelden, juli.
102. *A. auricoma* F., ikke sjelden, juni—juli.
103. *A. euphorbiae* F., ikke sjelden, juni—juli. (Ogsaa fundet i Hallingdal, ny for Buskeruds amt).
104. *A. rumicis* L., almindelig, juni—juli.
105. *Bryophila raptricula* HBN., optraadte i juli 1914 i hele sværme ved solnedgangen, i senere aar sjelden.
106. *Agrotis lineogrisea* SCHIFF., ikke sjelden, juli—august.
107. *A. fimbria* L. Av puppe fundet like under jordskorpen klækkedes imago ⁸/₇ 14. Ny for Akershus amt; f. *solani* F.

108. *A. strigula* THNBG., sjelden, juli.
109. *A. sobrina* GN. v. *grüneri* GN., sjelden, juli.
110. *A. augur* F., meget almindelig, juni—august.
111. *A. pronuba* L., meget almindelig, juni—august, c. ab. *innuba* TR.
112. *A. orbona* HUFN., sjelden, mai—juli; ny for Akershus amt.
113. *A. comes* HB. en ♂ ¹⁶/7.
114. *A. triangulum* HUFN., meget almindelig, juli.
115. *A. baja* F., almindelig, juli—august; Forvingerne varierer meget i farve, fra graa; violetgraa og brun til rødbrun.
116. *A. candelarum* STGR. v. *jotunensis* SCHØY. Av denne høifjeldsform, som hittil kun er fundet i Kristians og N. Bergenhus amt, fik jeg paa lyskøder en ♀ ²⁰/7 13 og ²/7 14. Ny for Akershus amt.
117. *A. brunnea* F., ikke sjelden, juni—juli.
118. *A. festiva* SCHIFF. v. *conflua* TR., sjelden, juli.
119. *A. xanthografa* SCHIFF., almindelig, august; c. ab. *cohæsa* H. S., *elutior* ALPH., *obscura* TUTT.
120. *A. cuprea* L., almindelig, juli—august; flyver om dagen, ogsaa tat paa lyskøder.
121. *A. plecta* L., ikke almindelig, juni, september.
122. *A. stigmatica* HB., ikke almindelig, juli, ny for Akershus amt.
(Ogsaa tat i Stokke almindelig, ny for Jarlsberg amt).
123. *A. lucernea* L., ikke almindelig, juni.
124. *A. grisescens* TR., ikke almindelig, juli.
125. *A. exclamationis* L., almindelig, juli—august.
(Ogsaa tat i Hol, ny for Buskeruds amt).
126. *A. nigricans* L., almindelig, juli—august, c. ab. *quadrata* TUTT., *rubricans* TUTT., *fuscovariegata* TUTT. og *fuliginea* GODT.
127. *A. tritici* L., meget almindelig, august; c. ab. *obelisca* HB.
128. *A. prasina* F., hittil kun tat i Nordlands amt; juli—august; ny for Akershus amt.
129. *A. occulta* L., august—september; c. ab. *implicata*.
130. *Pachnobia rubricosa* F., sjelden, mai.
131. *Ammoconia caecimacula* SCHIFF., ikke sjelden, august—september.
(*Chloanta polyodon* CL., tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
132. *Mamestra contigua* VILL., ikke sjelden, juli—august; e pupa mai.
133. *M. thallassina* ROTT., almindelig, juli.
134. *M. dissimilis* KNOCH., almindelig, juni—juli; har aldrig tat den i september.

135. *M. oleracea* L., almindelig, juli—august.
(Ogsaa i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
136. *M. pisi* L., meget almindelig, juli—august.
137. *M. glauca* HB., en ♀ klækket i slutten av mai.
138. *M. dentina* ESP., almindelig, juni—juli.
139. *M. advena* FR., almindelig, juli.
140. *M. tincta* BRAHM., almindelig, juli—august.
141. *M. trifolii* ROTT., almindelig, juli—august; blandt de tagne ekspl. mange meget mørke.
142. *M. reticulata* VILL., ikke sjelden, juni—juli.
143. *Dianthoecia capsincola* HB., sjelden, juli.
144. *D. cucubali* FUESSL., sjelden, juli.
145. *Epineuronia popularis* F., meget almindelig i slutten av juli, i august paa lyskøder.
146. *E. cespitis* F., endnu hyppigere end den foregaaende, i slutten av juli og i august.
(*Mithymna imbecilla* F., tat i Bagn, juli, ny fra Kristians amt).
147. *Taeniocampa gothica* L., ikke almindelig, april—mai.
148. *T. incerta* HUFN., sjelden, april—mai.
149. *T. opima* HB., sjelden, april—mai. •
150. *Chareas graminis* L., ikke almindelig, juli—august; c. ab. *tricuspis* ESP., *albipuncta* SVEN. og *gramineus* HAW.
151. *Leucania lithargyrea* ESP., almindelig, juli—august; c. ab. *ferrugo* F. Ny for Akershus amt.
152. *L. conigera* SCHIFF., ikke sjelden, juli.
153. *L. comma* L., sjelden, juli.
154. *L. impura* HBN., sjelden, juli.
155. *L. pallens* L., ikke almindelig, juli.
(Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
156. *Cucullia umbratica* L., ikke sjelden, juli.
157. *C. lactucae* ESP., sjelden, juli.
158. *Calophasia lunula* HUFN., ikke sjelden, juli—august.
159. *Bombysia viminalis* F., ikke sjelden, august, ab. *saliceti* BKH. ligner meget var. *arctica* SPARRE SCHN.
160. *Calocampa solidaginis* HB., almindelig, august—september.
161. *Jaspidea celsia* L., almindelig, august—september.
162. *Crino porphyrea* ESP., ikke sjelden, august—september.
163. *C. adusta* ESP., almindelig, juni—juli.
164. *Crypsedra gemnea* TR., meget almindelig, juli—august.
165. *Polia chi* L., ikke almindelig, juli—august.
166. *Scopelosoma satellitia* L., almindelig, september—oktober, c. ab. *brunnea* LAMPA, *albipuncta* STRAND.
167. *Orthosia circellaris* HUFN., almindelig, august—september.
168. *O. helvola* L., ikke sjelden, august—september, c. ab. *rufina* L.

169. *O. litura* L. ab. *ornatrix* HB., sjelden, august—september.
170. *Dyschorista suspecta* HB., ikke sjelden, august—september.
171. *Xanthia lutea* STRØM almindelig, august—september.
172. *X. fulvago* L., almindelig, august—september; c. ab. *flavescens* ESP. og ab. *cerago* HB.
173. *X. citrigo* L., ikke sjelden, august—september.
174. *Amphipyra tragopoginis* L., meget almindelig, august—september.
175. *Rusina umbratica* GÖEZE, meget almindelig, juni—juli.
176. *Dipterygia scabriuscula* L., almindelig, juni—juli.
177. *Hadena rurea* F., almindelig, juni—juli, c. ab. *alopercurus* ESP.
178. *H. monoglypha* HUFN., almindelig, juli—august, c. ab. *infuscata* BUCH og ab. *aethiops* TUTT.
179. *H. lateritia* HUFN., meget almindelig, juli—august, (c. ab. *borealis* STRAND; ogsaa tat i Valdres og Hallingdal).
180. *H. secalis* L., meget almindelig, juni—august, c. ab. *oculea* GN., ab. *rava* HAW., ab. *nictitans* ESP., ab. *leucostigma* ESP. og *didyma* ESP.
181. *Miana strigilis* C., meget almindelig, juni—juli, c. ab. *latruncula* HB. og ab. *aethiops* HB.
182. *M. literosa* HW., almindelig, juli—august.
183. *Luperina Haworthii* CURT., almindelig, august.
184. *Crymodes furva* HB., almindelig, juli—august. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
185. *Trachea atriplicis* L., almindelig, juli—september.
186. *Euplexia lucipara* L., meget almindelig, juni—august, (ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
187. *Caradrina alsinis* BRAHM, meget almindelig, juli.
188. *C. selini* BSD., almindelig, juni—august; er tidligere kun fundet i Buskerud amt.
189. *C. menetriesi* KRETSCHM., ikke sjelden, august.
190. *C. morpheus* HUFN., ikke sjelden, juli.
191. *C. quadripunctata* F., ikke sjelden, juni—juli. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
- *192. *Helotropha leucostigma* HB., en ♂ ²⁵/₈ 14, ny for Norge.
193. *Hydroecia nictitans* BKH., meget almindelig, august; c. ab. *erythrostigma* og ab. *obscura* TUTT. som angis i SEITZ som særegen for Britannien.
194. *H. micacea* ESP., almindelig, juli—september.
195. *Platenis subtusa* F., ikke sjelden, juli—august. (*P. retusa* L. en ♀ tat ⁶/₈ 11 i Stokke, ny for Jarlsberg). (*Grammesia trigrammica* HUFN., en ♀ tat paa Ormøen i Akershus amt, tidligere kun i Nedenes og S. Trondhjems amt).

196. *Cosmia paleacea* ESP., almindelig, juli—august, c. ab. *angulago* HW., *teichi* KRUL og en form, som staar mellem denne og hovedformen og som jeg har kaldt *intermedia*. (Er ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg).
- *197. *Heliothis dipsacea* L. en ♂ ²⁵/₈ 14, ny for Norge. (*Anarta myrtilli* L., *A. cordigera* THNBG. og *A. melaleuca* THNBG., tat i Tuddal, ny for Bratsberg amt).
198. *Panolis flammea* SCHIFF., ikke almindelig, mai.
199. *Sarothrips revayana* SCOP. ab. *degenerana* HB., sjelden, juni og september.
200. *Catocola nupta* L., ikke almindelig, august, september.
201. *Euclidia mi* CL., almindelig, mai, juni, c. ab. *ochrea* TUTT.
202. *C. glyphica* L., almindelig, mai, juni, c. ab. *tristicula* SCHULZ.
203. *Plusia interrogationis* L., almindelig, juli, august.
204. *P. chrysis* L., meget almindelig, juni—september, c. ab. *iuncta* TUTT, *scintillans* SCHULZ.
205. *P. pulchrina* HAW., almindelig, juli, august.
206. *P. gamma* L., almindelig, juli, august.
207. *P. moneta* F., sjelden, juni, juli. (*Abrostola triplasia* L., tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
208. *Scoliopteryx libatrix* L., almindelig, juli, august.
209. *Toxocampa viciae* HB., sjelden, juli, august.
- *210. *T. cracca* F., 2 ekspl., sjelden, juli, ny for Norge.
211. *Zanclognatha tarsipennalis*, almindelig, juli, august.
- *212. *Z. tarsiplumalis* HB., ikke sjelden, juni—august, ny for Norge.
213. *Herminia derivalis* HB., almindelig, juli, august.
214. *Pechipogon barbali* CL., sjelden, juni.
215. *Bomolocha fontis* THNBG., ikke sjelden, juni, juli.
216. *Hypena proboscidalis* L., almindelig, juli, august. *Brephidae*.
217. *Brephos parthenias* L., ikke almindelig, april, mai. *Geometridae*.
218. *Epiranthis diversata* SCHIFF., sjelden, mai.
219. *Odesia atrata* L., ikke almindelig, juli, august.
220. *Geometra papilionaria* L., ikke almindelig, juli, august.
221. *Iodis putata* L., almindelig, juni, juli.
222. *I. lactearia* L., sjeldnere end foregaaende i juni, juli. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg).
223. *Rodostrophia vibicaria* CL., ikke sjelden, juii, august.
224. *Acidalia fumata* STEPH., almindelig, juli, august.
225. *A. incanata* L., ikke sjelden, juli, august; et ekspl. tal ¹¹/₈ ligner meget *A. marginepunctata* GOEZE, men er vet en ab. av *incanata*.
226. *A. similata* THBG., almindelig, juli, august.

227. *A. pallidata* BKH., sjelden, juli, august.
 228. *A. dimidiata* HUFN., sjelden, juli, august; er tidligere kun tat av W. M. SCHØYEN i Asker og av BARCA paa Jeløen.
 229. *A. bisetata* HMFN., almindelig, juli, august; før kun funnet i Nedenes amt, ny for Akershus amt.
 230. *A. virgularia* HBN., almindelig, juli, august; tidligere kun tat i Smaalenene av W. M. SCHØYEN og BARCA, ny for Akershus amt.
 231. *A. inornata* HW., almindelig, juni—august.
 232. *A. aversata* L., c. ab. *spoliata* STGR. meget almindelig, juni, juli; ab. *spoliata* hyppigere end hovedformen.
 233. *A. remutaria* HH., almindelig, juni, juli.
 234. *Zonosoma pendularia* CL., sjelden, mai, juni. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt). (*Z. punctaria* L. tat i Stokke 4. juli, ny for Jarlsberg amt).
 235. *Lythria purpuraria* L., ikke sjelden, juli; i SCHØYENS fortegnelse findes den ikke opført i Akershus amt. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg).
 ab. *rotaria* F., ikke sjelden, mai.
 236. *Ortholitha chenopodiata* L., meget almindelig, juli, august.
 237. *Anaitis plagiata* L., almindelig i juni og august, september.
 238. *Lobophora carpinata* BKH., ikke sjelden, april, mai.
 239. *L. halterata* HUFN., ikke almindelig, mai, juni.
 240. *L. sexalisata* RETZ., sjelden, juli.
 241. *Malacodea regelaria* TGSTR., nogle faa ekspl. i april.
 242. *Operopthera boreata* HBN., ikke sjelden, oktober, november.
 243. *O. brumata* L., almindelig, oktober, november.
 244. *Oporinia dilutata* BKH., meget almindelig, september, oktober.
 245. *Triphosa dubitata* L., et ekspl. ♀ 14. mai.
 246. *Lygris prunata* L., meget almindelig, juli, august. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg).
 247. *L. testata* L., meget almindelig, juli, august.
 248. *L. populata* L., meget almindelig, juli, august. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
 *249. *L. associata* BKH., sjelden i juli; ny for Norge.
 250. *Cidaria fulvata* FROST., ikke sjelden, juli, august; et av mine ekspl. har en vingebredden av kun 14 mm.
 251. *C. ocellata* L., almindelig, juni—august. (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg).
 252. *C. bicolorata* HUFN., ikke sjelden, juli, august. (Ogsaa tat i Hallingdal og Stokke, ny for Buskerud og Jarlsberg amter).
 253. *C. variata* SCHIFF., almindelig, juni, juli og august, september. (Ogsaa tat i Hallingdal og Stokke, ny for Buskerud og Jarlsberg amter).

254. *C. obeliscata* HB., ikke sjelden, juni—august.
(Ogsaa tat i Hallingdal og Stokke, ny for Buskerud og Jarlsberg amter).
255. *C. cognata* THNBG., almindelig, juli.
(Ogsaa tat i Hallingdal, ny for Buskerud amt).
256. *C. iuniperata* L., almindelig, august, september.
257. *C. firmata* HBN., hyppig ved lyskøder i august, september.
258. *C. serraria* Z., sjelden, juni, juli.
259. *C. siterata* HUFN., ikke sjelden, august, september.
(Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
260. *C. miata* L., almindelig, august—oktober.
261. *C. truncata* HUFN., almindelig, juni—august.
(*C. ab. perfuscata* HW., *ab. Schneideri* SANDB., tat i Valdres).
262. *C. immanata* HW., ikke saa almindelig som foregaaende, juli, august.
263. *C. fluctuata* L., meget almindelig, mai, juni og august, september.
(*C. munitata* HB., tat i Hallingdal, ny for Buskerud amt).
264. *C. montanata* SCHIFF., almindelig, juni juli; c. *ab. lapponica* STGR., likesaa hyppig som hovedformen,
(*C. incurata* HB., tat i Hallingdal, ny for Buskerud amt).
265. *C. quadrifasciaria* CL., sjelden, juni—august, c. *ab. thedenii* LAMPA.
266. *C. spadicearia* SCHIFF., almindelig, juni, juli.
267. *C. ferrugata* HUB., *unidentaria* HW., almindelig, juli, august.
268. *C. designata* ROTT., ikke almindelig, mai, juli.
(Ogsaa tat i Hallingdal, ny for Buskerud amt).
269. *C. olivata* BKH., ikke sjelden, juli august.
(Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
270. *C. viridaria* F., ikke almindelig, juli, august.
(Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
271. *C. didymata* L., almindelig, juli, august.
272. *C. parallelolineata* RETZ., almindelig, august.
273. *C. suffumata* HB., ikke sjelden, april, mai.
274. *C. caeciata* SCHIFF., almindelig, juni—august.
(*Ab. gelata* STGR. og *armosata* ZETT., tat i Hallingdal og Valdres).
275. *C. bilineata* L., almindelig, juli, august; c. *ab. infuscata* GMPG.
276. *C. corrylata* THNBG., sjelden, juli.
277. *C. albicillata* L., almindelig, juli, august.
278. *C. galiata* SCHIFF., almindelig, juli, august.
- *279. *C. rivata* HB., en ♂ i juni, ny for Norge.
280. *C. sociata* BKH., ikke almindelig, juli, august.

281. *C. alchemillata* L., almindelig, juni—august.
 282. *C. adaequata* BKH., ikke sjelden, juli, august.
 283. *C. albulata* SCHIFF., meget almindelig, juni, juli.
 284. *C. nigrofasciaria* GOEZE, ikke almindelig, mai—juli.
 285. *C. sordidata* F., almindelig, juli, august; c. ab. *fuscoundata* DON.
 286. *C. trifasciata* BKH., almindelig, juli, august.
 287. *C. comitata* L., meget almindelig, juli, august.
 288. *C. cambrica* CURT., sjelden, juli.
 289. *C. obliterata* HUFN., sjelden, juni, juli.
 (Ogsaa tat i Stokke, ny for Jarlsberg amt).
 290. *C. blomeri* CURT., 2 ekspl. resp. juni og juli.
 291. *Eupithecia plumbeolata* HW., ikke hyppig, juni, juli.
 292. *E. abietaria* GOEZE, almindelig, juni, juli.
 293. *E. linariata* F., ikke sjelden, juni, juli.
 (*E. venosata* F., tat i Hallingdal, ny for Buskerud amt).
 294. *E. oblongata* THBG., meget almindelig, august.
 *295. *E. trisignaria* H. S. ³/₉ 15, ny for Norge.
 296. *E. helveticaria* BSD., ikke sjelden, juni—august.
 297. *E. satyrata* HB., ikke sjelden, juni.
 298. *E. absinthiata* CL., ikke sjelden, august.
 299. *E. vulgata* HW., sjelden, juni.
 300. *E. castigata* HB., ikke sjelden, juni, august.
 301. *E. subfulvata* HW., meget almindelig, juli, august.
 302. *E. succenturiata* L., ikke almindelig, juni.
 303. *E. subnotata* HB., meget almindelig, juli, august; er hittil kun fundet i Akershus amt.
 304. *E. sinuosaria* EV., ikke sjelden, juni, juli.
 (Ogsaa tat i Valdres, ny for Kristians amt).
 305. *E. sobrinata* HB., ikke sjelden, juli, august.
 306. *E. pusillata* F., ikke sjelden, juni.
 307. *E. lariciata* FRR., sjelden, juni; ny for Akershus amt.
 308. *E. pumilata* HB., ikke almindelig, juni.
 309. *Chloroclystis rectangulata* L., almindelig, juli, august.
 310. *C. debiliata* HB., almindelig, juli.
 311. *Collix sparsata* TR., ikke sjelden, juni, juli.
 312. *Horisme tersata* SCHIFF., ikke sjelden, juni, juli.
 313. *Abraxas marginata* L., meget almindelig, juni, juli; c. ab. *nigrofasciata* SCHØYEN.
 (*Arichana melanaria* L., har jeg tat ved Fredriksstad; er ikke tidligere fundet i Smaalenenes amt).
 314. *Cabera pusaria* L., meget almindelig, mai—august; c. ab. *ablataria* FUCHS.
 315. *O. exanthemata* SCOP., meget almindelig, juni—august.
 316. *Numeria pulveraria* L., almindelig, juni, juli.

(Forts.)

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Tomtegaten 3
Telefon 13929

Kristiania
Telegr.adr. „Varehuset“

Akersgaten 53
Telefon 13930

Anbefaler til rimeligste Priser:

Prismekikkerter	Mikroskoper
Dækglas	Objektglas
Reagensglas	Luper
Præparatglas	Petriskaale

etc.

Mikroskoper - Luper
Pincetter - Samleglas

etc.

A/s Christian Falchenberg

NEDRE SLOTSGATE 23
KRISTIANIA

Entomologisk Litteratur

som ikke føres paa lager

skaffes hurtigst

fra

OLAF NORLI

BOK- OG PAPIRHANDEL

Antikvariat - Skolemateriel

UNIVERSITETSGATEN 24 - KRISTIANIA

Entomologiske Utensilier

av alle slags — vil fremtid
tidig føres komplet paa
lager. Hvad der i øieblikket
mangler leveres paa bestilling.

Parmanns Læremiddelanstalt

KRISTIANIA